

THEOSOFIA

Theosofische Vereniging in Nederland

Jaargang 126 • nummer 1 • maart 2025

In dit nummer o.a.:

- **H.P. Blavatsky (HPB) in Tibet**
- **De Grote Piramide**
- **Nogmaals: het reïncarnatievraagstuk**
- **Inwijding (initiatie) toen en nu**

Vrijheid van denken

The Theosophical Society (Adyar) heeft zich wijd en zijd over de wereld verspreid en leden van alle religies zijn en worden er lid van, zonder dat ze de specifieke dogma's, leringen en geloofsovertuigingen van hun eigen geloof opgeven.

Daarom is het wenselijk het feit te benadrukken dat er geen enkele lering, geen enkele mening is, door wie ook onderwezen of gekoesterd, die in enig opzicht voor enig lid van de vereniging bindend is, dat er geen lering, mening is die niet vrijelijk door enig lid mag worden aangenomen of verworpen. Instemming met haar drie doeleinden is de enige voorwaarde voor lidmaatschap.

Geen leraar of schrijver, van H.P. Blavatsky tot nu toe, heeft enige autoriteit om zijn leringen of opvattingen op te leggen aan leden.

Elk lid heeft evenveel recht om zich te verbinden aan elke school van denken welke hij/zij wenst te kiezen, maar hij/zij heeft geen recht om die keuze aan een ander op te dringen.

Noch een kandidaat voor enig werk, noch enige stemgerechtigde kan onverkiesbaar worden gemaakt of het stemrecht verliezen wegens enige opvatting die hij/zij heeft of wegens het lid zijn van een school van denken waartoe hij/zij zou behoren.

Meningen of opvattingen geven geen recht op voorrechten en kunnen evenmin aanleiding zijn om strafmaatregelen te nemen.

De leden van de 'General Council' vragen elk lid van The Theosophical Society (Adyar) ernstig om deze fundamentele principes van de vereniging te verdedigen, te handhaven en ernaar te handelen, en ook onbevreesd zijn eigen recht te doen gelden op vrijheid van denken en van meningsuiting, binnen de grenzen van hoffelijkheid en rekening houdend met anderen.

THEOSOFIA

Jaargang 126 • nr. 1 • maart 2025
Driemaandelijks tijdschrift van de
Theosofische Vereniging in Nederland

Inhoud

Redactie
Ingmar de Boer
Saskia Campert
Margreet Mantel
Marianne Plokker (hoofdred.)
Pauline van Tol

Theosofische Vereniging
in Nederland
Tolstraat 154
1074 VM Amsterdam
www.theosofie.nl

Abonnementen
Nederland - € 30,-
België - € 33,-

Daarbuiten worden
extra verzendkosten in
rekening gebracht.

Losse nummers € 8,00
excl. verzendkosten.

Betaling t.n.v.
Theosofische Vereniging
in Nederland Amsterdam
IBAN NL31 INGB 0000 1919 10

Opmaak en druk:
Bizzprint Amersfoort

© 2025
E-mail redactie:
redactie@theosofie.nl
U kunt het tijdschrift
Theosofia vinden op:
www.theosofie.nl/tijdschrift-t/

Voor dit tijdschrift wordt FSC
gecertificeerd papier gebruikt.

Editorial <i>Saskia Campert</i>	4
H.P. Blavatsky (HPB) in Tibet <i>Pedro Oliveira</i>	7
De heropleving van jong theosofen <i>Elmer Overdevest</i>	13
De Grote Piramide <i>Margreet Mantel</i>	16
Sekse en genderidentiteit in theosofisch perspectief <i>Saskia Campert</i>	21
Nieuwe ontwikkelingen bij Loge Utrecht <i>Adriaan Klaasse en Karin van Beers</i>	25
In memoriam Frans Meijer <i>Ingmar de Boer</i>	27
Nogmaals: het reïncarnatievraagstuk <i>Robert Jan de Beurs</i>	28
Inwijding (initiatie) toen en nu <i>Kurt Leland</i>	32
De grote betekenis van Van der Stok voor theosofie in Nederland <i>Karin van Beers</i>	38
Adressen Theosofische Vereniging	42

De Theosofische Vereniging in Nederland is een vereniging waar de ontwikkeling van het individu centraal staat. Iedereen heeft in zijn zoektocht naar universele waarheid zijn eigen perspectief op de werkelijkheid. De artikelen in Theosofia weerspiegelen daarom uitsluitend de persoonlijke visie van de auteurs. Hoofdbestuur en redactie accepteren geen verantwoordelijkheid voor de inhoud, nauwkeurigheid of volledigheid van de in artikelen gepresenteerde informatie.

De eerste Theosofia van 2025 is verschenen. We beginnen een nieuw jaar in de veronderstelling dat de hele wereld op 1 januari jl. het jaar 2025 is binnengestapt. Maar niets is minder waar. In zijn hoogmoed denkt de westerse mens (USA, Europa en vrienden) dat hij de norm in de wereld is, maar hij vergeet dat een groeiend aantal medemensen een eigen koers vaart als het om de viering van nieuwjaar gaat. Naast de Gregoriaanse kalender kent de wereld tal van andere kalendersystemen, die in betekenis lijken toe te nemen.

In welk jaar leven we?

Chinezen leven in het jaar 4722 en vieren hun nieuwjaar op 29 januari 2025 als het jaar van de slang begint. Moslims leven in het jaar 1446 H en vieren op 26 juli 2025 hun nieuw jaar. De joden leven in het jaar 5785 en vieren hun nieuwjaar op 22/24 september 2025. De oosters orthodoxe kerken gebruiken de Juliaanse kalender, waardoor bijv. het kerstfeest in Rusland op 7 januari wordt gevierd. De kalender van de hindoes kent lokale variëteiten; officieel wordt nieuwjaar 2025 op 30 maart 2025 gevierd. Bij de Rozekruisers Orde AMORC vangt het nieuwe jaar 3378 op 20 maart 2025 aan. Ik zou deze lijst nog veel langer kunnen maken, want het aanhouden van een 'eigen' kalender wint terrein.

Ons jubileumjaar 2025

Dit jaar vieren we twee jubilea: 150 jaar Theosophical Society (TS) en 100 jaar International Theosophical Center (ITC). Het is dan ook niet verwonderlijk dat we in dit nummer extra aandacht geven aan Helena P. Blavatsky (HPB), de drijvende kracht achter onze theosofische beweging. Haar leven blijft een bron van inspiratie. Veel is over haar bekend, maar het is prachtig om in de tekst van Pedro Oliveira weer eens nieuwe bijzonderheden te lezen. Het is hartverwarmend dat de indertijd vastgelegde doelstellingen nog steeds wereldwijd springlevend zijn. Hoewel in de loop der jaren uit deze moederorganisatie verschillende kinderen zijn voortgekomen die organisatorisch hun eigen weg zijn gegaan, is het goed bij dit gedenkwaardige jubileum te beseffen dat we als theosofische beweging één grote familie zijn.

Laten we de volgende uitspraak gedaan tijdens de 9e conventie van de Amerikaanse sectie steeds voor ogen houden:

De eenheid van de Theosofische Beweging is niet afhankelijk van organisatorische eenheid, maar van overeenkomst in werk en streven; en daarin zullen wij 'DE SCHAKEL ONVERBROKEN HOUDEN'.

Uit: *Het Verslag van de 9e Conventie, van de American Section, april 1985, 24*

Deze zomer worden in Naarden diverse feestelijke bijeenkomsten georganiseerd. In juni zullen Pablo en Michelle Sender uit de USA aanwezig zijn bij de *International Gathering* van de World Federation of Young Theosophists WFYT (17-21 juni) en

bij het *International Seminar* (24-28 juni). Van 22-24 augustus vindt de *Centennial Celebration* plaats met lezingen, dans en muziek. Meer informatie over deze festiviteiten via de nieuwsbrief en de website.

Het verleden koesteren

Dat het verleden bewaren niet eenvoudig is, werd duidelijk bij de verwoestende branden op 8/9 januari jl. in en om Los Angeles. De thuisbasis van het Internationaal Hoofdkwartier van TS Pasadena, het Theosophical Library Center en de Theosophical University Press werden zwaar getroffen. Elders in dit nummer wordt nader ingegaan op deze tragedie.

Over archieven gesproken: de Stichting Professor Johan Ewald van der Stok-fonds (kortweg de Van der Stok-stichting) doet in dit nummer een oproep aan leden die mogelijk nog materiaal van Van der Stok 'op zolder' hebben liggen, dit te melden. Zo kan de stichting ervoor zorgen dat zijn volledige werk beschikbaar blijft voor toekomstige generaties.

De Egyptenaren hadden zo hun eigen methoden om het verleden te bewaren. Hun piramiden waren monumenten waarover nog steeds veel vraagtekens bestaan. In dit nummer wordt een tipje van de sluier opgelicht.

Theosofia blikt naar de toekomst

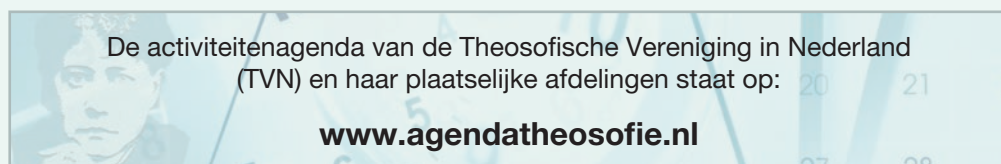
Dat we als theosofische beweging niet alleen een mooi verleden maar ook een glanzende toekomst hebben toont de WFYT. We zijn er trots op dat de Nederlander Elmer Overdevest recentelijk toetrad tot het zevenkoppige bestuur van deze internationale organisatie. Hij geeft ons een kijkje in de wereld van de jong theosofen. Kijk ook eens naar hun website wfyf.org, waar we o.a. lezen dat een nieuw (Engelstalig) digitaal magazine *The Young Lucifer* wordt opgestart.

Steeds meer (jonge) mensen in de samenleving zijn op zoek naar zingeving en bewustwording. Daarin speelt theosofie zeker een rol. Het verslag van het seminar *Initiatie, toen & nu* door Kurt Leland biedt ons een beeld van de nuttige handvatten die werden aangedragen.

De snel veranderende wereld is soms lastig te begrijpen. Nieuwe denkbeelden over sekse en genderidentificatie zijn in zwang. De visie dat onze fysieke biologie beslist wie we zijn is aan verandering onderhevig. Hoe staan we daar als theosofen in? Kan de oude wijsheid ons helpen een evenwichtig standpunt in te nemen?

De redactie probeert regelmatig centra/loges in het land aan het woord te laten. Zij staan immers midden in de samenleving. Dit keer worden de positieve ontwikkelingen bij Loge Utrecht beschreven, waardoor wij weten wat er zoal in het land gebeurt.

Al met al is dit weer een goed gevuld blad, waar de lezer hopelijk veel plezier aan beleeft.

De activiteitenagenda van de Theosofische Vereniging in Nederland (TVN) en haar plaatselijke afdelingen staat op:

www.agendatheosofie.nl

Theosofische boekhandel Adyar

Tolstraat 154 - 1074 VM Amsterdam - Telefoon: 020 676 56 72

E-mail: books@theosofie.nl - Website: www.theosofie.nl

Open: woensdag t/m zaterdag van 13:00 - 17:00 uur

Robert Jan de Beurs

Nogmaals - het reïncarnatievraagstuk (de slanke versie)

Uitg. R. J. de Beurs, 2024 – 230 pagina's.

Paperback, ISBN 9789464818376 - prijs € 24,50

In dit boek kom je fascinerende verhalen tegen van echte kinderen die spontaan herinneringen hebben aan een vorig leven. In een aantal gevallen leidt een zoektocht naar een onbekend gezin waarin het kind zich herkent als voorgaand familielid. Het kind geeft details van gebeurtenissen uit het gezamenlijke leven en soms zijn er ook opvallende geboortekennmerken die passen bij het vorige leven. Een deel van deze gevallen is intussen wetenschappelijk onderzocht. Dat vormt de basis van dit boek.

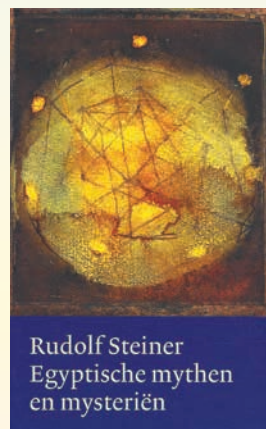
Rudolf Steiner (1861 - 1925)

Egyptische mythen en mysteriën - Egypte in relatie tot onze tijd

Steinervertalingen, 3e druk, 2020 – 235 pagina's.

Hardcover, ISBN: 9789083052045 – prijs € 27,50

Steiner bespreekt de Egyptische cultuur op basis van zijn eigen onderzoek naar de essentie van de Egyptische inwijding. Hij plaatst de Egyptische cultuur in het grote perspectief van de evolutie van de mensheid. Hij vat de Egyptische godenwereld heel concreet op als een afbeelding van geestelijke wezens die de evolutie spiritueel hebben geleid. Zo wordt onder meer duidelijk welke rol Isis, Osiris en Horus in deze ontwikkeling hebben gespeeld.

Pierre van Eijl

De grote piramide – een verborgen inwijdingsmysterie

Uitgeverij Gopher, 2024 – 220 pagina's.

Softcover, ISBN: 9789083409986 – prijs € 23,45

Voor wie geïnteresseerd is in aurareading geeft dit boek voor het eerst een samenhangende verklaring van alle vreemde bouwsels binnen in de piramide. Door het lezen van drie aura's van mensen en het lezen van de piramide zelf, lost Pierre van Eijl veel raadsels rond de Sfinx en de Grote piramide op. Deze laatstgenoemde wordt gezien als een initiatietempel, zoals H.P. Blavatsky en anderen al beweerden, waarin verschillende stadia doorlopen worden die overeenkomen met de zeven chakra's.

H.P. Blavatsky (HPB) in Tibet *Pedro Oliveira*

Pedro Oliveira is voormalig onderwijscoördinator van de TS in Australië. Hij was in Adyar in de begin jaren 90 internationaal secretaris en later hoofd van de redactie. Dit artikel is eerder verschenen in *The Theosophist* Vol. 145,4 januari 2024, onder de titel: HPB in Tibet.

Onder de vele mysteries in het leven van H.P. Blavatsky (HPB) ligt de centrale vraag wie ze werkelijk was. Geleerden van verschillende richtingen hebben haar omschreven als een 'avontuurlijke reiziger', een 'wilskrachtige vrouw', een Russische schrijfster die zich bezighield met het 'occulte', een 'helderziende' en een 'medium', plus veel minder vriendelijke beschrijvingen. Een veelzijdig leven als het hare riep eveneens verschillende percepties op van haar, die inderdaad een sterk onafhankelijke vrouw was die de wereld rondreisde, soms naar verboden plaatsen zoals Tibet. Maar door de beschrijving die haar leraren van haar gaven kunnen wij pas echt haar werk in de wereld begrijpen: het aankondigen van de wedergeboorte van de esoterische traditie in de westerse wereld. Voor hen was ze Upasika, een ingewijde chela.

Zelfs tijdens haar eigen leven speelden mensen met het woord 'initiatie' om aandacht, volgers, macht en geld aan te trekken. In de wereld van vandaag is het een merk geworden, een bedrijfslogo dat wordt gebruikt door veel zichzelf verheerlijkende individuen om een 'spiritueel' imperium om zich heen te bouwen, waarbij ze voortdurend de boodschap verkopen dat de 'goeroe/ingewijde/avatar' de top van spirituele verlichting heeft bereikt en dat we hem of haar alleen maar hoeven te volgen. Maar dat kost dan wel geld.

In tegenstelling tot zulke lieden nam HPB vrijwillig een leven op zich van volledige zelfopoffering om zich voor te bereiden op het werk dat haar door de Meesters was opgedragen. Door dit te doen trok ze de minachting en tegenstand van de wereld aan, moest ze verraad en schande trotseren en werd ze het onderwerp van een meedogenloze campagne van karaktermoord en kwaadaardigheid.

Voor een diep spiritueel, gevoelig persoon, die een serieus proces van innerlijke, spirituele transformatie onderging, moet het een onuitsprekelijke beproeving zijn geweest om aan het ontvangende eind van de meest verachtelijke stromingen van de wereld te staan. De passages hieronder geven, soms in detail, het unieke proces weer dat HPB

H.P. Blavatsky

doormaakte. Het spreekt voor zich dat alleen een zeer vindingrijk individu dit kon doorstaan zoals zij dat deed, zonder enige verleiding van persoonlijk gewin.

Hieronder staat de beschrijving van de Mahatma's van het uitdagende proces dat een kandidaat naar de staat van chelaschap leidt, die HPB bereikte:

Ieder mens heeft ontzaglijke mogelijkheden in zich, en het is de plicht van de adepten om de would-be chela te omringen met omstandigheden die hem in staat zullen stellen het 'pad-van-de-rechterhand' te volgen,— als hij het vermogen om dat te doen in zich heeft. Het is ons net zo min geoorloofd om de kandidaat de kans te onthouden als om hem te leiden en in het juiste spoor te brengen. Op zijn best kunnen we hem tonen — nadat zijn proeftijd met succes is afgelopen — dat als hij dit doet, het goed zal gaan; als hij het andere doet, het fout gaat. Maar zolang hij die periode niet achter de rug heeft, laten we hem naar beste kunnen zijn eigen strijd uitvechten; en dit moeten we nu en dan ook doen met hogere en ingewijde chela's, zoals HPB, zodra het hun is toegestaan in de wereld te werken, wat wij allen min of meer vermijden¹.

In de volgende passages wijst Mahatma Koot Hoomi (KH) erop hoe de leiders van de adepten lang zochten naar iemand als HPB en hoe de oprichting van de Theosophical Society (TS) werd bedacht door de Broederschap van Adepten:

Na bijna een eeuw van vruchteloos zoeken, moesten onze chefs gebruik maken van de enige gelegenheid die er was een Europees lichaam op Europese bodem uit te zenden om als verbindingsschakel te dienen tussen dat gebied en het onze².

Koot Hoomi

Op 17 november a.s. zal de zevenjarige proeftijd, die de Society bij haar oprichting werd gegeven om ons op tactvolle wijze te 'prediken', zijn verstreken. Een of twee van ons hoopten dat de wereld in intellectuele, zo niet intuïtieve zin, zover was gevorderd, dat de Occulte leer intellectueel ingang kon vinden en de stoot tot een nieuwe cyclus van occult onderzoek kon worden gegeven. Anderen — die, zoals het er nu uitziet, verstandiger waren, — verschilden van oordeel, maar de toestemming om de proef te nemen werd gegeven. Daarbij werd echter bedongen dat het experiment onafhankelijk van onze persoonlijke leiding zou worden uitgevoerd; dat er geen abnormaal ingrijpen door onszelf zou plaatsvinden. Zo vonden we, al zoekende, in Amerika de man die als leider kon dienen — een man met grote morele moed, onbaatzuchtig en met andere goede eigenschappen. Hij was op verre na niet de beste, maar (zoals de heer Hume het in HPB's geval uitdrukt)— hij was de beste die beschikbaar was. Wij brachten hem in aanraking met een vrouw met exceptionele en wonderbaarlijke begaafdheden. Gepaard aan deze had zij grote persoonlijke gebreken, maar zoals zij was, leefde er geen tweede die voor deze taak geschikt was. We zonden haar naar Amerika, brachten hen bij elkaar — en de proef begon³.

De bovengenoemde passages impliceren sterk dat het succes van de nieuwe onderneming — de TS en de verspreiding van theosofie — in niet geringe mate

gebaseerd was op HPB's occulte training in Tibet. Het wordt duidelijk dat een dergelijke training niet in een ander land kon worden gegeven, maar haar fysieke aanwezigheid vereiste in dat afgelegen land waar haar leraren woonden.

Geoffrey Barborka presenteert in zijn inzichtelijke boek *H.P. Blavatsky, Tibet and Tulku* belangrijk bewijs niet alleen van haar reizen naar Tibet, maar ook enkele vluchtige glimpen van de innerlijke training die zij onderging onder leiding van de Mahatma's. Barborka citeert de volgende brief van HPB aan A. P. Sinnett:

Ik zeg ... tegen de wereld: 'Dames en heren, ik ben in uw handen en onderworpen en ondergeschikt aan de jury van de wereld, maar pas sinds ik de TS heb opgericht. Tussen de H.P. Blavatsky van 1875 en de HPB van 1830 tot die datum, is een sluier getrokken en u heeft absoluut niets te maken met wat er zich daarachter afspeelde, voordat ik als een publiek personage verscheen. (...)

Mijn hele leven, behalve de weken en maanden die ik doorbracht met de Meesters in Egypte of Tibet, is zo onlosmakelijk verbonden met gebeurtenissen waarvan de geheimen en de reële werkelijkheid de doden en de levenden betreffen. Ik ben alleen verantwoordelijk voor hun uiterlijke verschijning ...'

In de volgende passage antwoordt HPB op een criticus, Arthur Lillie, over haar reizen in Tibet:

Ik zal hem [Arthur Lillie] ook vertellen dat ik in verschillende periodes in Klein-Tibet en Groot-Tibet ben geweest en dat deze periodes gecombineerd meer dan zeven jaar bedragen. Toch heb ik nooit mondeling of met mijn handtekening verklaard dat ik zeven opeenvolgende jaren in een klooster heb doorgebracht. Wat ik heb gezegd en nu herhaal, is dat ik in lamaïstische kloosters ben geweest; dat ik Tzi-gadze, het Tashi-

Foto: Nomad Bikers - Unsplash

Lhünpo-gebied en de omgeving ervan heb bezocht, en dat ik verder in Tibet ben geweest en op zulke plekken die een andere Europeaan nog nooit heeft bezocht en ook niet kan hopen te bezoeken.'

In hetzelfde antwoord aan Lillie vertelt HPB dat ze haar leraren heeft ontmoet nabij de grens van Tibet:

Slechts twee jaar geleden, zoals ik kan bewijzen door talrijke getuigen, toen ik van Chandernagor naar Darjeeling reisde, stapte ik halverwege uit de trein in plaats van direct erheen te gaan. Ik werd opgewacht door vrienden met een vervoermiddel en ging met hen naar het gebied van Sikkim, waar ik mijn Meester en Mahatma Koot Hoomi, vond. Vandaar vijf mijl door het oude grensgebied van Tibet⁴.

In een brief aan Sinnett herinnert HPB zich een kort maar betekenisvol bezoek aan de ashrama van haar Leraren:

Het feit is dat als ik Bombay niet in het grootste geheim had verlaten — zelfs sommige theosofen die ons bezoeken geloven dat ik thuis ben maar druk en onzichtbaar zoals

gewoonlijk — als ik niet zagezegd incognito was gegaan tot ik de heuvels bereikte en van de spoorlijn afsloeg om Sikkim binnen te gaan, ik er nooit onbelemmerd binnen had mogen komen, en M. en KH niet allebei in hun lichaam zou hebben gezien. Ik zou tegen die tijd dood zijn geweest. Oh, die gezegende gezegende twee dagen! Het was als in de oude tijd toen de beer mij een bezoek bracht. Dezelfde soort houten hut, een doos verdeeld in drie compartimenten als kamers, en staand in een jungle op vier pelikanenpoten; dezelfde gele chela's die geruisloos zweefden; hetzelfde eeuwige 'gul-gul-gul' geluid van de onuitblusbare chelumpijp van mijn baas; de oude vertrouwde lieve stem van onze KH (wiens stem steeds liever en gezicht steeds magerder en transparanter wordt); dezelfde entourage van meubels — huiden en met yakstaart gevulde kussens en schalen voor zoute thee, enzovoort⁵.

De onderstaande passage, uit *Personal Memoirs of H. P. Blavatsky* door Mary K. Neff (1937) verwijst naar een van de perioden van spirituele training die HPB onderging in Tibet, bij haar Meesters: EINDELIJK IN DE ASHRAMA VAN DE MEESTER ... Van HPB's leven in het huis van haar Meester vangen we maar weinig glimpen op. Een van de meest intieme hiervan is verrat in de volgende herinnering die ze in 1886 schreef:

Ik was weer (een scène van jaren geleden) in het huis van Mahatma KH. Ik zat in een hoek op een mat en hij liep in zijn rijkleding door de kamer, en Meester [M.] sprak met iemand achter de deur. 'Ik herinneren kan niet' — zei ik als antwoord op een vraag van hem over een overleden tante. Hij lachte en zei: 'Wat een grappig Engels gebruik je.' Toen voelde ik me beschaamd, gekwetst in mijn ijdelheid, en begon te denken (let wel, in mijn droom of visioen dat de exacte weergave was van wat er zestien jaar geleden woord voor woord had plaatsgevonden). 'Nu ik hier ben en alleen maar Engels spreek in verbale fonetische taal, kan ik misschien beter met hem leren praten'.

Om het duidelijk te maken: bij Meester gebruikte ik ook Engels, wat voor hem hetzelfde was, of het nu goed of slecht was, want Hij spreekt het niet maar verstaat elk woord dat ik in mijn hoofd zeg, en wat Hij zegt wordt mij duidelijk gemaakt — hoe zou ik — al zou je me doodslaan — nooit kunnen vertellen of uitleggen, maar het is wel zo. Met D(jwal) K(ul) spreek ik ook Engels, hij spreekt het zelfs beter dan Mah. KH. Toen, nog steeds in mijn droom, drie maanden later, zoals ik in dat visioen aanvoelde — stond ik voor Mah. KH, bij het oude gebouw dat afgebroken was, waar hij naar keek. En omdat Meester niet thuis was — hij studeerde Senzar in de kamer van zijn zus — vroeg ik hem me te vertellen of ik ze correct had vertaald en gaf hem een briefje met deze zinnen in het Engels. Hij las ze, en corrigeerde de interpretatie, las ze opnieuw en zei: 'Nu wordt je Engels beter. Probeer maar eens het weinige dat ik ervan weet uit mijn hoofd te halen.' En Hij legde zijn hand op mijn voorhoofd in het gebied van het geheugen en drukte zijn vingers erop (en ik voelde er zelfs dezelfde lichte pijn in als toen, en de koude rilling die ik had ervaren). Sinds die dag deed hij dat dagelijks met mijn hoofd, gedurende ongeveer twee maanden. Opnieuw verandert het tafereel en ik ga weg met Meester die mij terugstuurt naar Europa. Ik neem afscheid van zijn zus en haar kind en alle chela's. Ik luister naar wat

de Meesters mij zeggen. En dan komen de afscheidswaarden van Mah. KH, die naar mij lacht zoals hij altijd deed...⁶

In de volgende passage uit een brief van Mahatma KH aan zowel A.P. Sinnett als A.O. Hume, doet de Meester een poging om één van de mysteries van HPB's persoonlijkheid te verklaren, die soms verkeerd werd begrepen door beide Engelse heren:

Ik ben mij pijnlijk bewust van het feit dat de onsamenhangende wijze waarop zij gewoon is zich uit te drukken — vooral als zij opgewonden is — en haar vreemde manieren, haar naar uw mening tot een zeer ongewenst instrument maken van onze boodschappen. Niettemin, mijn beste Broeders, wanneer U eenmaal de waarheid hebt vernomen; wanneer U eenmaal is gezegd, dat deze onevenwichtigheid van geest, de schijnbare tegenstrijdigheid van haar uitlatingen en ideeën, haar nerveuze opgewondenheid, kortom, dat alles wat zo gemakkelijk de gevoelens verstoort van nuchter denkende mensen, wier opvattingen over terughoudendheid en goede manieren worden geschokt door zulke vreemde uitbarstingen van wat zij als haar humeur beschouwen, en die U zo zeer tegenstaan — wanneer U eenmaal weet, dat niets hiervan te wijten is aan enig gebrek van haar, kunt U er misschien toe worden gebracht haar in een heel ander licht zien. Hoewel de tijd nog niet geheel rijp is om U het geheim volledig mee te delen; en U nog nauwelijks bent voorbereid het grote Mysterie te vatten, ook al werd U dit verteld, ben ik op grond van het grote onrecht en kwaad dat werd aangedaan, gemachtigd U een blik achter de sluier te gunnen. Deze toestand waarin zij verkeert, hangt ten nauwste samen met haar occulte opleiding in Tibet, en is toe te schrijven aan het feit dat zij geheel alleen de wereld werd ingezonden om geleidelijk voor anderen de weg te bereiden. Na bijna een eeuw van vruchteloos zoeken, moesten onze chefs gebruik maken van de enige gelegenheid die er was een Europees lichaam op Europese bodem te zenden om als een verbindingsschakel te dienen tussen dat gebied en het onze. Begrijpt U dat niet? Natuurlijk niet. Herinner U dan alstublieft wat zij probeerde uit te leggen en wat U uit haar woorden redelijk duidelijk werd, namelijk het feit van de zeven beginselen in een volledig menselijk wezen. Welnu, geen man of vrouw, tenzij hij een ingewijde is van de 'vijfde kring', kan het besloten gebied van Bod-Lhas⁷ verlaten en in de wereld terugkeren als een integraal geheel — als ik die uitdrukking mag gebruiken. Minstens één van zijn zeven satellieten moet om twee redenen achterblijven: de eerste is dat de noodzakelijke verbindingsschakel, de draad van transmissie moet worden gevormd — de tweede dat daarin de zekerste waarborg ligt dat bepaalde zaken nooit worden onthuld. Zij is geen uitzondering op de regel, en U hebt een ander voorbeeld gezien — een man van hoge intellectuele ontwikkeling — die één van zijn huiden moest achterlaten; en die daarom als hoogst excentriek wordt beschouwd. Het gedrag en de status van de overige zes hangen af van de inherente eigenschappen, de psychofysiologische eigenaardigheden van de persoon, en in het bijzonder van de eigenaardigheden die worden overgebracht door wat de moderne wetenschap 'atavisme' noemt. Gevolg gevend aan mijn wens, heeft mijn broeder M U door bemiddeling van haar een zeker voorstel gedaan, als U zich dat herinnert. U behoefde het slechts aan te nemen en op elk gewenst tijdstip zoudt U zich een uur of langer hebben kunnen onderhouden met de werkelijke baitchooly om mee te praten, in plaats van met de in psychologisch opzicht gekortwiekte met wie U gewoonlijk moet omgaan⁸.

HPB kende, lang voordat ze in 1889 *De Stem van de Stilte* publiceerde, een van de belangrijkste waarheden van het spirituele Pad: *Neen, kandidaat voor de verborgen leer van de Natuur! Mocht men in de voetstappen treden van de heilige Tathágata, dan zijn deze gaven en vermogens niet voor het Zelf.* (Fragment Drie, vers 285)

In een wereld die dagelijks egoïsme en egocentrisme verheerlijkt, schittert haar voorbeeld als een ster aan een diep donkere hemel. Haar voorbeeld wordt zelf een les: vergeet het zelf in dienst van alles wat leeft. Toen ze in mei 1891 stervende was in haar huis in Londen, waren haar laatste woorden tot Isabel Cooper-Oakley: *Houd de verbinding ongebroken! Laat mijn laatste incarnatie geen mislukking zijn.* Zij was de levende schakel met de wereld van de adepten, de Meesters van Wijsheid en Mededogen, een wereld van volmaakt altruïsme, van vrede en verzaking van alles wat met het zelf te maken heeft. Cynici beweerden dat de schakel bij haar dood verbroken was. Maar ze zagen niet dat deze nog steeds levend was in elke theosoof die ernaar streefde om dienstbaar te zijn, dieper te onderzoeken, hun hart te reinigen, hun geest te zuiveren, zichzelf te vergeten. De verbinding is een spirituele revolutie die niet gestopt kan worden. De verbinding met de Wijzen, die HPB belichaamde, stierf niet. Hij verlichtte vele levens, troostte veel zielen en stimuleerde een wereldwijde beweging. Zij leeft onder ons als de ziel van de theosofie in de praktijk gebracht.

Vertaling Margreet Mantel

Voetnoten

1. *De Mahatma Letters to A. P. Sinnett*, Brief 92, chronological ed. (Chon.)
Barker A.T. *De Mahatmabrieven aan A.P. Sinnet*, (NL) Brief 54 p. 350
2. Chron. Lett. 22, NL brief 26 p.223
3. Chon. Lett. 45, NL brief 44 p. 291
4. Barborka G. *H.P. Blavatsky, Tibet and Tulku* Theosophical Publishing House, Adyar, Madras, 1966, resp. pagina 116, 121, 122
5. *The Letters of H. P. Blavatsky to A. P. Sinnett*, T. Fisher Unwin Ltd, Londen, 1925, brief 19).
6. Neff M. K. *Personal Memoirs of H. P. Blavatsky* Rider & Co. Paternoster House, E.C. Londen 1937) p. 147
7. *Goddelijke Heersers*
8. (Chron. Lett. 22, NL Brief 26 p. 223)

De heropleving van jong theosofen **Elmer Overdeest**

Elmer is sinds begin 2021 lid van de Theosofische Vereniging in Nederland (TVN) en werd onlangs verkozen als een van de zeven leden van het nieuwe bestuur van de World Federation of Young Theosophists (WFYT). Elmer werd al van jongs af aan gegrepen door grote levensvragen wat hem tot een ontdekkingsreis leidde langs verschillende religies, filosofieën en spirituele bewegingen. Uiteindelijk vond hij in de theosofie zijn thuis om deze reis voort te zetten.

Ruim honderd jaar geleden, in 1923, werd de *World Federation of Young Theosophists* (WFYT) opgericht om jonge leden van de Theosofische Vereniging te verenigen en te versterken. Het doel was om als een werkelijke tegenhanger van de Theosophical Society (TS) te fungeren en een platform te bieden voor en door jongeren. Dat moest wel leuk blijven natuurlijk, het oorspronkelijke motto was dan ook niets minder dan 'Laugh at Yourself'!

Decennialang bood de WFYT een podium voor jonge theosofen om zich in te zetten voor de TS en wereldwijd samen te werken, totdat de beweging rond 1999 zo goed als volledig inactief was geworden.

Geïnspireerd door de inspanningen van hun voorgangers, kwam een groep jonge theosofen in 2020 samen met de visie om de internationale theosofische jongerenbeweging wereldwijd weer nieuw leven in te blazen en te versterken waardoor de heropleving van de WFYT in 2022 een feit werd.

De nieuwe WFYT

Sindsdien is de WFYT een bron van nieuwe energie en inspiratie geworden en zet ze haar missie voort om jonge theosofen over de hele wereld te verbinden en te inspireren door middel van het organiseren van allerlei activiteiten en bijeenkomsten. Ik wil er hieronder graag wat uitlichten.

Fysieke bijeenkomsten blijven een absoluut hoogtepunt op de kalender van de WFYT. Woorden schieten werkelijk te kort om te beschrijven hoe impactvol deze bijeenkomsten zijn. Het is simpelweg prachtig hoe een groep kan samenkomen met elkaar en voor elkaar om zo een onvergetelijke tijd door te brengen en zonder oordeel ervaringen met elkaar te delen. In het afgelopen jaar zijn er drie internationale bijeenkomsten geweest die door de WFYT werden georganiseerd.

In december 2023, kwamen bijna 40 leden samen in de historische Blavatsky Bungalow in Adyar, India. Tijdens deze bijeenkomst werd stil gestaan bij het 100-jarig bestaan van de WFYT. Door middel van een harmonieuze samenwerking van de hele groep, werd het boek *Het Spirituele Leven* van Annie Besant bestudeerd wat tot inspirerende dialogen en nieuwe inzichten leidde. Een kleinere groep bezocht later

ook de Ashram van Sri Ramana Maharshi in Tiruvannamalai, India. Pauline van Tol deelde eerder haar ervaring in *Theosofia* nr. 2 van juni 2024, van haar bezoek aan deze bijzondere Ashram in december 2022.

Een halfjaar na de bijeenkomst in Adyar, werd in juni 2024, een prachtige bijeenkomst georganiseerd in het studie-retraitecentrum in Bhowali, India, gelegen aan de voet van de majestueuze Himalaya. Zo'n 29 deelnemers uit 11 landen kwamen samen om het thema *The Flame of Theosophy: Revisiting the Fundamentals* te verkennen. In samenwerking met Shikhar Agnihotri werden inspirerende sessies gehouden over fundamentele concepten zoals karma, de kracht van gedachten en dromen, om er een paar te noemen. De retraite combineerde lezingen, creatieve workshops, zang, spelletjes en momenten van stilte, voor een gevoel van verbondenheid. Kijk in *Theosofia* nr. 3 van september 2024 om de ervaring van Iris Schep te lezen en hoe zij deze bijzondere bijeenkomst ervaren heeft.

Naast fysieke bijeenkomsten is de WFYT ook in de digitale wereld zeer actief om zo elkaar door het jaar heen te blijven verbinden. Een belangrijk onderdeel hiervan zijn online studiegroepen. Eerder werden fundamentele theosofische werken besproken, zoals *Aan de Voeten van de Meester* en *Praktisch Occultisme*. In 2024 is een astrologie studiegroep geïntroduceerd met maandelijkse bijeenkomsten. Hierbij worden inzichten gedeeld en onderzoeken we hoe deze praktisch toepasbaar zijn in het dagelijks leven.

We blijven ons graag inzetten voor het ondersteunen van elkaar in de beoefening van meditatie. Er worden wekelijkse geleide meditatie sessies georganiseerd, beginnend met een korte lezing om vervolgens over te gaan in een diepgaande meditatie om zo innerlijke groei te bevorderen.

Heb je alle afleveringen van Radio Lila al beluisterd? Wist je dat de WFYT ook een podcast heeft? Er zijn inmiddels al 18 afleveringen van de podcast *Theosophical Insights* die gratis te luisteren zijn en ook beschikbaar zijn op de grote platformen (denk aan Apple Podcasts, Spotify en Google Podcast).

Is er nog meer? Ja, het houdt hier niet mee op. We nodigen leden regelmatig uit om een bijdragen te leveren door middel van het schrijven van artikelen waarin zij hun perspectieven op de theosofische filosofie kunnen delen. Er wordt nog hard gewerkt aan een speciaal magazine (*The Young Lucifer*), waarin zorgvuldig samengestelde bijdragen van leden worden gepubliceerd.

Twee mooie voorbeelden van nieuwe initiatieven die ook al enige tijd in ontwikkeling zijn, is als eerste het leiderschapsprogramma, deze training is opgezet om jong theosofen te helpen en voor te bereiden op bijvoorbeeld posities binnen hun loges of bij het opzetten van nieuwe studiegroepen. Als tweede mag het kinderboek project zeker niet ontbreken. Hierin wordt hard gewerkt om door middel van creatieve verhalen en kunstwerken van leden, theosofische principes bij kinderen te introduceren.

Het nieuwe bestuur

Op 1 oktober 2024 werden zeven nieuwe bestuursleden verkozen voor de WFYT voor de tweede termijn van 2024-2026. De bestuursleden, in alfabetische volgorde, zijn:

- Beth Vaughan (Engeland en Wales, Verenigd Koninkrijk)
- Elmer Overdevest (Nederland)
- Francis Lim (Singapore)
- Leo Ta (Australië)
- Merike Martsepp (Estland)
- Stephanie Guinevere Vargas Cuellar (Bolivia)
- Vighnesh RVS (India)

Het huidige nieuwe bestuur komt regelmatig bijeen met de ambitie om de energie, het enthousiasme, en de vele inspanningen van onze voorgangers voort te zetten en uit te breiden.

Voor de komende twee jaar ligt de focus op het vergroten van het ledenbestand, dat momenteel 220 actieve jonge leden wereldwijd omvat. Het is voor ons belangrijk om de huidige projecten voort te zetten en om nieuwe initiatieven te verkennen die oog hebben op het stimuleren van dienstbaarheid onder onze leden, voor en namens de vereniging.

De eerste internationale bijeenkomst onder het nieuwe bestuur vond plaats eind december 2024 in Adyar. In samenwerking met Kurt Leland kwamen zo'n 35 jong theosofen bijeen om het thema 'Creëren en Verzorgen van Heilige Ruimtes' te onderzoeken en ontdekken. Daarvoor was Adyar ook een uitermate bijzondere plek. Een volgende fysieke bijeenkomst staat ook al op de planning. Deze zal plaatsvinden in juni 2025 op het International Theosofisch Centrum in Naarden in samenwerking met Pablo en Michelle Sender.

Het nieuwe bestuur kijkt er naar uit om jonge leden te mogen blijven inspireren en om een veilige plek te bieden voor contemplatie en groei.

Willen jullie toch nog verder lezen? Kijk dan op www.wfyt.org voor meer informatie.

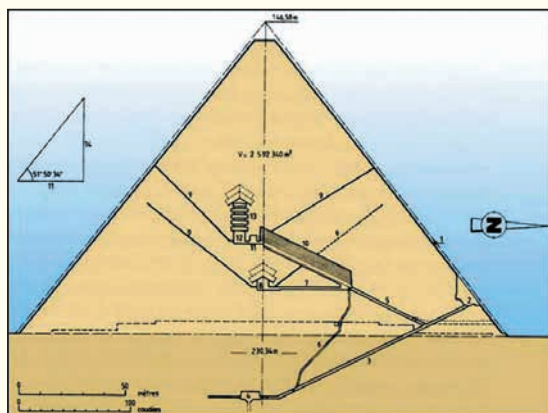
De Grote Piramide *Margreet Mantel*

Sinds 1999 woont Margeet in Drenthe, waar zij jarenlang docent Engels is geweest. Van 2000 tot 2020 was zij ook vrijwilliger bij het Hunebed Centrum in Borger. Na een studie HBO Engels en WO Cultuurwetenschappen kan zij pas in de theosofie de verdieping vinden die zij altijd al zocht.

Toen Kalief Al Mamoen rond 830 in de Grote Piramide wilde zoeken naar de zaal der archieven met de wijsheid van Toth, vond hij geen ingang. Hij liet hakken in de noordelijke kant maar gaf dat op. In de 10e eeuw werd dat weer geprobeerd. Met geweld verschaften men zich toegang tot de piramide en stuitte op een gang. Er waren echter geen schat, geen muurschilderingen en geen mummie van de farao. Wat was dan die legendarische schat die veel schatgravers in de koningsgraven zochten? Goud... of kennis?

De Grote Piramide of de piramide van Khufu (Cheops)

De Grote Piramide is de laatste overgeblevene van de zeven wereldwonderen. En zij is een wonder van precisie. De zijden van de piramide zijn naar de vier windstreken gericht. De afmetingen verhouden zich tot de omvang van de aarde en de afstand tot de zon. De schachten in de Koninginnekamer en de Koningskamer zouden gericht zijn op sterrenstelsels¹. In de loop der eeuwen hebben wetenschappers steeds meer van dergelijke feiten verzameld. De cartouches(koningsnamen) die gevonden zijn in de piramide vergeleken met bekende koningslijsten geven een datering van 4500 jaar. Het is een wonder dat de Egyptenaren toen zoveel kennis hadden van de sterrenhemel en de bouwkunst dat ze dit hebben kunnen bouwen. Maar wat zegt de wetenschap hierover?

Doorsnede piramide met ruimtes, schachten en gangen van onder naar boven. Onderste 'Groto', gangen naar Koninginnekamer. Schuine gang naar Koningskamer met daarboven vier 'druk verlagende' kamers.

Afbeelding: Getty Images

Wetenschap

Het is duidelijk dat de wetenschap zich houdt aan de nu geldende kennis over piramiden. Aan afmetingen en wiskundige hoeken valt niet te twifelen. Alleen al de afmeting en de precisie van het bouwwerk dwingen respect af. In de loop der eeuwen is de interpretatie van de gegevens onderhevig aan veranderingen al naar gelang de culturele achtergrond van de onderzoekers. Rond 450 v. Chr. schreef Herodotus in zijn Historiën (boek 2) over Egypte, dat hij ook bezocht had. Daar werd hem verteld dat de Egyptenaren een soort kantelliftkooi gebruikten om piramiden te bouwen. Hij noemde ook ondergrondse kamers en water dat de piramiden omringde. In de moderne tijd wordt erkend dat een kantelliftkooi gebruikt kan zijn². Middeleeuwse Arabische geleerden waaronder Al Biruni en Abu Zeyd el Balkhy haalden oude geschriften aan dat de piramide rond 73.000 jaar geleden gebouwd was en zeven kamers bevatte die correspondeerden met zeven planeten. In 1859 had John Taylor de piramiden vanuit zijn leunstoel onderzocht en concludeerde dat waarschijnlijk een Israëliet onder goddelijke leiding de piramiden heeft gebouwd, misschien zelfs Noach!³ Charles Piazza Smyth(1819-1900) heeft wel de piramiden bezocht en mat ze op, bevestigde de ideeën van Taylor en breidde ze uit. Ook hij was ervan overtuigd dat de bouwers Israëlieten waren wellicht onder leiding van Melchizedek. Hij was degene die een vaste eenheid "de piramide inch" ontdekte, later omschreven als de "Bijbelse inch" door James Ralston Skinner (1830-1896). Moderne onderzoekers als Mark Lehner en Zahi Hawass⁴ hebben geprobeerd een piramide na te bouwen. Dat is ze, naar eigen zeggen, voor 60% gelukt.

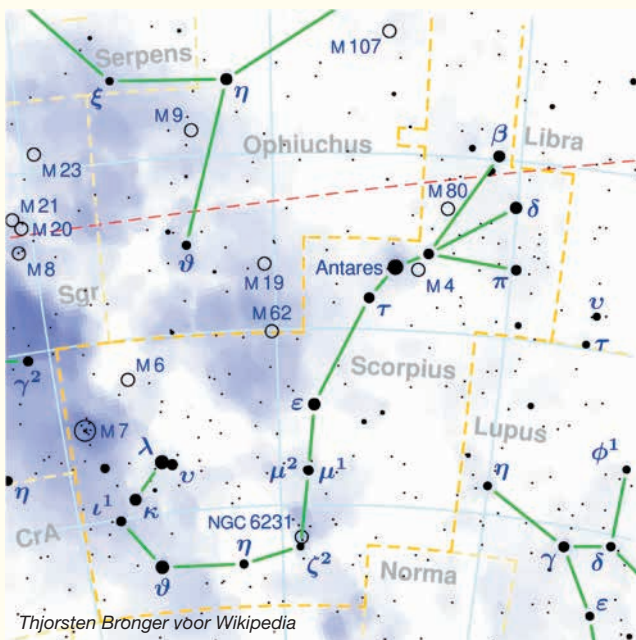
Piramidologie

Kennis die de wetenschap niet aan de huidige normen kan toetsen noemt men pseudowetenschap. Een denigrerende naam die geen recht doet aan de vele alternatieve beschrijvingen van de piramiden die al van oudsher rondgaan. Hermes Trismegistus (de 3e reïncarnatie van de god Toth) zou in zijn eerste reïncarnatie, vóór de zondvloed, de wereld gewaarschuwd hebben voor vernietigend water en vuur⁵. Hij bouwde een tempel en graveerde al zijn kennis in de muren. Ook schreef hij dat de piramiden eens aan de kust stonden. Coen Vonk haalt in zijn artikel *Piramiden en tempels in Egypte-1*⁶, een citaat aan van H.P. Blavatsky (HPB) in de *Geheime Leer (GL)*:

De machtigen verrichten hun grote werken en laten, telkens als ze onze mayavische sluier(atmosfeer) binnendringen, eeuwigdurende monumenten na als herinnering aan hun bezoek...'

Waar zij op doelde is dat elke ronde eindigt met een ramp die een groot deel van de mensheid wegvaagt. Slechts enkele wijzen overleven om in de volgende ronde de Oude Wijsheid over te leveren. Dat waren de rishi's bij de Indiase volken en dat zouden de Atlantiërs bij het Egyptische volk zijn. In het boek '*Van Egypte naar Atlantis*' van Wim Zitman⁷ beschrijft hij dat Plato gelijk had met zijn Atlantis voorbij de straat van Gibraltar. Op een eilandengroep die nu onderwater ligt en die Zitman gelokaliseerd heeft, zouden Atlantiërs gewoond hebben. Na de laatste ijstijd overspoelde een vloedgolf hun eilanden en moesten ze vluchten naar het oosten (en het westen). De eerste honderden jaren leefden ze in de Sahara, destijds een vruchtbare streek. Toen klimaatverandering de Sahara verdroogde, trokken ze rond 5000 v Chr. naar de westelijke Nijloever. Daar bouwden ze o.a. de drie

piramiden van Gizeh zo, dat ze de drie sterren in de gordel van het sterrenstelsel Orion nabootsten, gewijd aan Horus, de zoon van Osiris. Osiris zelf werd geëerd met de Nijl, van de piramiden van Dashur in het zuiden tot de Nijl delta, een afbeelding op de grond van het sterrenstelsel Schorpioen. Volgens Zitman hadden de Egyptenaren een enorme kennis van astronomie en geodesie. In onderstaande afbeeldingen is de overeenkomst te zien.

Ook HPB schreef de Egyptenaren grote kennis toe. In de *GL* noemt ze de Atlantiërs als opvolgers van de Lemuriërs. Zo'n 800.000 jaar geleden begon hun continent te zinken. Rond 400.000 jaar geleden vestigden ze zich al in Egypte. Voor de bouw van de piramide gaf HPB verschillende tijden: 3350 jaar v Chr., 10.000 jaar geleden (vóór het eind van de laatste ijstijd), 26.000 jaar geleden (vanwege de precessie van de equinoxen, waar de Egyptenaren kennis van hadden; zie voor uitleg Wikipedia) of een veelvoud daarvan. De Purucker (1874-1942) dateerde de piramide op 75.000 jaar oud of het dubbele daarvan. De ziener Edgar Cayce (1877-1945) dateerde de piramide op 10.500 jaar met de Atlantiërs als bouwers. De ziener Jozef Rulof (1898-1952) beweerde dat: *de piramiden gebouwd waren door kosmisch geïnspireerde bouwmeesters geïncarneerd in Egypte. Het moest een welkom zijn voor de Christus en een geschenk voor de mensheid.* In elke tijd worden er mensen geboren die iets nieuws over de piramiden ontdekken. Volgens hem ligt een groot deel nog onder het woestijnzand⁸. Maar waarom komt dan de naamcartouche van Khufu binnenin de piramide waar alleen de bouwers bij konden, voor? De huidige wetenschap heeft als hypothese dat een soort vriendengroepen ieder aan een deel van de piramide bouwden. In de zogenaamde 'druk verlagende' kamers is de cartouche 'Khnum Khufu' gevonden die zou betekenen: De Bende (vrienden) van Khufu. Een alternatieve vertaling is: De goddelijke Pottenbakker (Khnum) beschermt mij. Khnum werd later ook Kneph genoemd, de verlichter. De cartouche is voor meer

interpretaties uitlegbaar en kan, volgens mij, dan ook geen bewijs zijn dat Khufu de bouwer is.

Bouw

Afgezien van de kantelliftkooiconstructie heeft de wetenschap geen overtuigende verklaring voor het hakken en vervoeren van stenen. Zieners en auralezers geven een magische wijze. Bijvoorbeeld het manipuleren van steen door middel van geluid. Nikola Tesla (1856-1943) deed hier proeven op kleine schaal mee. Edward Leedskalnin (1887- 1951) beweerde dat *alle materie uit magneten bestaat en dat het laten bewegen van deze magneten in de materialen en door de ruimte, meetbare verschijnselen teweegbrengt, dat wil zeggen, magnetisme en elektriciteit*. Hij bouwde in zijn eentje een kasteel van koraalblokken die soms wel 30 ton wogen. Het lijkt magie, maar is magie niet kennis waar wij nog niet over beschikken?

Functie

De wetenschap denkt dat de piramide gebouwd is als graf voor de farao hoewel er geen mummie is gevonden. Meerdere schrijvers, waaronder HPB, hebben aangegeven dat de functie van de piramide een archief voor de mensheid en een inwijdingstempel is. In het boek, *De grote piramide*⁹, beschrijft Pierre van Eijl de inwijding van drie personen door middel van aurareading van die personen en de piramide zelf. De start is bij de Sfinx en via een ondergrondse tunnel werkt de kandidaat zich fysiek, mentaal en spiritueel tot een staat van verlichting die in de sarcofaag in de Koningskamer tot een wedergeboorte leidt. Zo is de piramide een inwijding van het individu, maar ook van de gehele mensheid. Wat te denken van de suggestie dat de geschiedenis van de mensheid, verleden, heden en toekomst, opgeslagen zit in de stenen. Een geheugendrager ingestraald door de bouwers. Helaas kunnen we dat nog niet lezen.

Piramide, Piramide, Piramide...

Google het woord piramide en ze zijn overal. Natuurlijk die in Egypte, in Soedan (Nubië), Zuid- en Midden- Amerika, China, Indonesië, Tenerife, en Bosnië om maar een paar te noemen. De piramiden in Bosnië bij Visoko zijn recentelijk ontdekt en nog niet door de wetenschap erkend. Amateur archeologen claimen drie piramiden te hebben ontdekt met ondergrondse gangen en kamers. Het water dat door de gangen en in de nabijheid van de piramiden stroomt heeft een hoge Bovis waarde¹⁰. De trillingswaarde van dat water zou de gezondheid verhogen. Dit gegeven gebruikt Simon Banga om piramiden te maken van klein, om b.v. water in te energetiseren, tot groot voor meditatie¹¹. Als je in de piramide zit met je hart op 1/3 van de top, net als in de Koningskamer, werkt meditatie veel beter. Een piramide zou een geleider zijn voor kosmische energieën.

Geheim

Is het geheim van de Grote Piramide nu opgelost? Zeker niet. Elke generatie ontdekt weer iets nieuws. Dat het een schat van goud en edelstenen zou zijn, is illustratief voor het bewustzijnsniveau van mensen. Maar het idee dat de vorige ronde van de mensheid kennis achterliet voor de volgende rondes is intrigerend. Niet alleen is er een mondelinge overdracht van oude wijsheid, maar er zijn ook

kennismonumenten. Piramiden kunnen daar voorbeelden van zijn. Wat te denken van het tempelcomplex Göbekli Tepe in Turkije, 10.000 jaar oud en dat zou gericht zijn op sterren? De afbeeldingen van dieren er op zouden ook sterrenstelsels kunnen zijn. Er is genoeg om de komende tijd te ontdekken.

Voetnoten

1. https://nl.wikipedia.org/wiki/Piramide_van_Cheops
2. www.universiteitleiden.nl/in-de-media/2023/01/olaf-kaper-in-het-parool-over-bouw-piramides
3. C.P. Smyth (heruitgave uit 1978, oorspronkelijk 1880): *The Great Pyramid: Its Secrets and Mysteries Revealed*, Bell Publishing Company, New York, blz. 26-30
4. www-pbs-org.translate.goog/wgbh/nova/pyramid/explore/builders.html?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=nl&_x_tr_hl=nl&_x_tr_pto=rq
5. www.alziend.be/hermes-trismegistus/
6. www.theosofie.net/sunrise/sunrise2003/novdec2003/piramidenegypte.html
7. *Van Egypte naar Atlantis, de Boven en Onderwereld van Osiris*. Wim Zitman, Walburgers 2013, <https://www.pbs.org/wgbh/nova/pyramid/explore/builders.html>
8. www.theosofie.net/sunrise/sunrise2003/novdec2003/piramidenegypte.html
9. *De grote piramide, een verborgen inwijdingsmysterie*. Pierre van Eijl. Gopher 2024
10. www.piramide-energie.com/piramide/achtergronden/energie-waarden/bovis-waarde/
11. www.bangapiramides.nl/

Foto: David Mc Eachan - Pexels

Sekse en genderidentiteit in theosofisch perspectief

Saskia Campert

Saskia Campert LLM is een langjarige theosofiëstudent. In 2016 startte zij TVN Centrum Zeeland, waar zij secretaris is. Daarnaast is zij redactielid van Theosofia.

Het mooie van theosofische leringen is dat ze eeuwen oud zijn en toch bruikbaar bij hypermoderne omstandigheden. Levend vanuit een theosofische basis heb ik steun aan de oude wijsheid om het leven van vandaag te begrijpen. Hierbij een voorzichtige poging om grip te krijgen op het nieuwe denken over sekse/geslacht/genderkeuze. Is sprake van verwarring, van een modegril ontstaan door medische ontwikkelingen of van een nieuwe stap in de evolutie van de mensheid?

Tot voor kort werd kinderen geleerd dat mensen worden geboren met twee X-chromosomen of met één X-chromosoom en één Y-chromosoom. Mensen met twee X-chromosomen ontwikkelden vrouwelijke geslachtsorganen, terwijl mensen met een X-chromosoom en een Y-chromosoom mannelijke geslachtsorganen ontwikkelden. De geslachtsorganen produceren hormonen: oestrogenen bij vrouwen en testosteron bij mannen. Deze bepalen o.a. hoe een volgroeid mens er fysiek uitziet.

De wereld was overzichtelijk: ieder had vanaf de puberteit een duidelijke plaats in de maatschappij als man of vrouw. Sporadisch was sprake van aangeboren fysieke afwijkingen, bijv. een deel van het geslachtsorgaan ontbreekt of functioneert niet. Medisch ingrijpen kon die problemen meestal verhelpen. Afwijkende gedragingen of gevoelens (bijv. travestie, homofilie, exhibitionisme, pedofilie of zoöfilie) werden afgekeurd en/of verboden.

Nieuw denken

In de tweede helft van de 20e en het begin van de 21e eeuw vinden in de westerse wereld (Noord-Amerika en EU) grote omwentelingen plaats. Groeiende economieën, gestegen welvaart en een goed opgeleide mondige bevolking staan aan de basis hiervan. Zelfbeschikkingsrecht en individualiteit worden kernwaarden. Bevrijdingsbewegingen gaan zich nadrukkelijk inzetten voor groepen en individuen die buiten de gevestigde orde vallen. Een groot deel van de aandacht richt zich op discriminatie van klassen, rassen en vrouwen, maar in het kielzog daarvan worden andere groepen (LGBTQIAP+)¹ meegezogen. Deze laatste groep leefde tot die tijd een verborgen bestaan, maar gaat zich steeds duidelijker profileren.

Seksuele betrekkingen veranderen: gemeenschap tussen man en vrouw verandert van een bijna sacrale daad om nageslacht te verwekken tot een gezellige

vrijtijdsbesteding, waarbij het verband met ouderschap volledig verdwijnt. De gewonnen vrijheid nodigt uit tot experimenteren, want elk plezier mondt uiteindelijk uit in verveling waardoor een zoektocht naar nieuw en spannender plezier ontstaat. Inmiddels wordt in de westerse wereld iemands seksuele voorkeur waarbij de man een man en de vrouw een vrouw blijft door een groot deel van de bevolking geaccepteerd. De gedachte hierbij is dat er nu eenmaal vrouwelijke mannen en mannelijke vrouwen bestaan. Respect voor het individu en daarmee verbonden de vrijheid om jezelf te zijn staan hierbij centraal.

Nu we de laatste jaren steeds vaker worden geconfronteerd met de idee dat de mens daadwerkelijk van geslacht kan veranderen door hormoonbehandelingen en operaties ontstaat bij velen verwarring, onbegrip en kritiek. Op deze laatste ontwikkeling probeer ik een licht te laten schijnen.

Man-vrouw theosofisch bezien

De oude wijsheid leert ons (kort gezegd) dat de mens meer is dan het fysieke wezen dat de meesten van ons denken te zijn. In zijn diepste kern is de mens een godsvonk (atman in Sanskrit), die tijdelijk in een lichaam op aarde verblijft. Na het sterven van het lichaam gaat deze godsvonk in ruste, om op een later tijdstip opnieuw in een lichaam op aarde terug te keren. Ons lichaam is in die visie slechts de tempel waarin ons diepste innerlijk tijdelijk verblijft. Deze godsvonk (puur bewustzijn) is noch mannelijk noch vrouwelijk.

De ontstaansgeschiedenis van de huidige mens wordt vanuit theosofie anders benaderd dan vanuit de huidige darwinistische visie. De eerste 'mens' was volgens theosofische leringen vele miljoenen jaren geleden niet meer dan een astrale projectie, die zich door middel van celdeling voortplantte. In kleine stapjes ontwikkelde de mensheid zich verder. Van astrale schaduwen naar gelatine-achtige wezens, die zich door het uitwaaiëren van zaden of zweedruppels voortplantten. Pas zo'n 18 miljoen jaar geleden ontwaakte het denkvermogen en ontstond de splitsing der seksen. We gingen ons voorplanten zoals we dat nu doen. Aan deze ontwikkelingen refereert de Bijbel met het verhaal van Adam en Eva (de appel als symbool van ontluikend denkvermogen en het ontstaan van de vrouw uit de rib van de man als symbool van de splitsing der seksen).

Nu wij al miljoenen jaren in deze situatie leven, is te verwachten dat de evolutie voortschrijdt en dat nieuwe vormen voor de mensheid in beeld komen. Naar verwachting ontwikkelt de mens binnen afzienbare tijd (miljarden jaren) méér zintuigen dan de vijf waarover wij nu beschikken, zullen de fysieke verschillen tussen man en vrouw afnemen en zal de voortplantingsmethodiek veranderen. Hoe dit alles vorm krijgt is in nevelen gehuld, maar de oude rishi's² spraken hier serieus over. Voorlopig moeten we het dus nog even doen met de huidige situatie.

Wie zijn we eigenlijk?

Theosofie biedt een zeventvoudig mensbeeld, waarin (kort gezegd) onderscheid wordt gemaakt tussen ons fysieke lichaam, ons astrale lichaam, onze gedachten/emoties en de onsterfelijke geslachtloze godsvonk/atman. Aan het eind van ons aardse leven verliezen we stap voor stap alle genoemde lichamen en zal alleen onze godsvonk verder reizen. Duidelijker gezegd: in feite zijn we deze godsvonk en is de rest niet meer dan 'tijdelijke omhulsels'.

Het is dus allereerst van belang ons te realiseren dat we niet ons lichaam, niet onze gedachten, niet onze emoties zijn. Dat is eenvoudig te begrijpen want je kunt naar deze entiteiten kijken...en waar je naar kunt kijken ben je zelf niet. Je kent immers je lichaam, je kent je gedachten, je kent je emoties etc. Jij bent degene die naar dit alles 'kijkt' en staat er dus los van. Je bent het toeschouwende geslachtloze bewustzijn.

Voor jonge mensen is dit besef heel belangrijk, want in de puberteit maken we kennis met ons veranderende lichaam en onbekende nieuwe gedachten/emoties. Zolang we beseffen dat wij niet dat lichaam of die emoties zijn, is er geen probleem. We staan er los van, kijken ernaar en leren ermee om te gaan. Zo deden vele generaties voor ons dat ook.

Als we echter vergeten wie we in werkelijkheid zijn (atman) en ons gaan identificeren met ons lichaam of met onze emoties, kunnen we verward raken. Als de emoties niet blij zijn met het lichaam, willen we ons lichaam aanpassen, wat ingrijpende en vaak niet te herstellen gevolgen kan hebben als wordt besloten tot hormoonbehandelingen en chirurgisch ingrijpen.

Vrede met je tijdelijke behuizing

Hoe we eruit zien is geen toeval, maar hangt volgens theosofische leringen nauw samen met karmische invloeden uit vorige levens. We kozen zelf onze ouders en ons fysieke lichaam wordt opgebouwd rondom het astrale lichaam dat al vóór onze geboorte vaststaat. Dit astrale lichaam blijft ons vergezellen tijdens onze reis op deze aarde. Bekend zijn de verhalen van mensen die pijn voelen in een been dat is geamputeerd. De reden is dat het lichaamsdeel nog in het astrale lichaam aanwezig is. Adepten, zoals mevrouw Blavatsky, kunnen hun astrale lichaam gebruiken om voorwerpen te pakken of te verwijderen. Dit toont aan dat het een belangrijke rol speelt in ons aardse leven. Het is ons tweede lichaam, is sterker dan ons fysieke lichaam en bepaalt de vorm ervan.

Onvrede met het ons toebedeelde lichaam neemt de laatste jaren sterk toe. Natuurlijk is lang niet iedereen blij met het huis waarin hij/zij moet leven. De puberteit is dan ook een periode waarin je van oudsher leert daarmee om te gaan. Het besef dat ons

lichaam precies past bij ons huidige persoonlijke evolutieniveau, kan een bevrijding van negatieve gevoelens geven. Het helpt ook steeds te bedenken dat we ons lichaam helemaal niet zijn; we zijn slechts de tijdelijke bewoner ervan.

Controle over gedachten en emoties

Het leven wordt een stuk aangenamer als we inzien dat we niet worden geleid door onze gedachten en emoties, maar dat we de baas erover zijn. Ons eeuwige zelf (atman) is de afstandelijke neutrale toeschouwers van wat in ons hoofd gebeurt. Enige oefening zorgt ervoor dat we niet langer slaaf van onze emoties zijn, maar dat we hen onder controle hebben. Zo voorkomen we dat we ons op glad ijs begeven en - in plaats van moedig en standvastig het pad te bewandelen dat karma voor ons heeft uitgestippeld - illusies najagen in de ijdele hoop ons leven drastisch te verbeteren. Ik propageer geen flegmatisch fatalisme, maar een reële kijk op het leven.

Voorlopige conclusie

Voor zover ik het thans kan overzien, komt de nieuwe trend om je sekse ter discussie te stellen voort uit een combinatie van de drie in de eerste alinea van deze tekst genoemde oorzaken.

Verwarring omdat we onvoldoende beseffen wie we werkelijk zijn en daarmee samenhangend het onjuiste idee dat onze gedachten en emoties ons leven richting geven en bepalen. Hoe je je voelt, hangt volgens de oosterse scholen af van de mate waarin je de baas bent over je emoties. Je door hen laten meeslepen duidt in die visie op zwakte en leidt tot verwarring.

Door de medische ontwikkelingen die veel van onze dromen tot werkelijkheid kunnen maken, worden we verleid sommige dromen te verwezenlijken zonder te beseffen dat we als mens te klein zijn om ons karma te veranderen. Problemen die we niet overwinnen maar omzeilen, zullen volgens de oude wijsheid onherroepelijk terugkeren totdat we geleerd hebben ze te overwinnen. Dus is het beter ze nu maar meteen aan te pakken en de realiteit onder ogen te zien. Je bent immers wie je nú op grond van je karma moet zijn.

Tot slot kunnen we deze nieuwe trend wellicht ook zien als een nogal prematuur eerste stapje op ons evolutionaire pad, waar door zieners ontwikkelingen worden verwacht die de verhouding m/v in de verre toekomst zullen veranderen. De moderne mens is ongeduldig en is ervan overtuigd dat de wereld maakbaar is. Rustig wachten op toekomstige evolutionaire stappen wordt dan ook onacceptabel geacht. Hij neemt, hoogmoedig als hij is, zijn lot liever zelf ter hand.

Ik hoop dat deze overdenkingen een inspiratie vormen voor degenen die proberen de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van sekse en gender te begrijpen.

Voetnoten

1. Een verklaring van de letters: **L**esbisch, **G**ay, **B**i-seksueel, **T**ransgender, **Q**ueer (past niet in een hokje), **I**ntersexueel, **A**-sexueel, **P**ansexueel en **+** (staat voor alle andere niet genoemde genders). Er zijn inmiddels meer dan vijftig genders duidelijk gedefinieerd, terwijl deze groep nog steeds wordt uitgebreid. Lange lijsten zijn te vinden op internet.
2. Indiase zieners/denkers aan wie de Veda's werden geopenbaard.

Nieuwe ontwikkelingen bij Loge Utrecht *Adriaan Klaasse en Karin van Beers*

Loge Utrecht werd door de redactie van *Theosofia* benaderd met het verzoek om een artikel te schrijven over de nieuwe weg die wij zijn ingeslagen. Hierover nadenkend kwamen wij tot een vijftal veranderingen.

De eerste verandering betreft de opzet van de openbare lezingen

In Utrecht hebben we iedere derde vrijdag van de maand een openbare lezing. We hebben de opzet van deze avonden onder de loep genomen. Iedereen die weleens bijeenkomsten organiseert, zal herkennen dat het een uitdaging is om te zorgen dat een lezing niet alleen uit 'zenden' bestaat. Wij hebben daarom de dialoog tussen *alle* aanwezigen bestempeld tot een even belangrijk ingrediënt als de lezing zelf.

Als de spreker is uitgesproken volgt er geen gewone 'discussie', maar idealiter een 'socratische dialoog' tussen alle aanwezigen. Dit houdt in dat gesprekspartners hun oordeel uitstellen en nauwkeurig luisteren naar elkaar. Daardoor kunnen ze tot een verdieping van het gesprek en tot gezamenlijke wijsheid komen. Er kan op die manier een bijzondere uitwisseling van ervaringen en inzichten ontstaan. Onze ervaring en overtuiging is dat we het besproken onderwerp samen in een breder theosofisch perspectief kunnen plaatsen. En dat alle aanwezigen meer inspiratie mee naar huis nemen wanneer ook zij hun eigen inspiratie hebben gedeeld met anderen.

Om de dialoog de plek te geven die hij verdient, hebben we de avond iets anders ingedeeld. Eerst viel tussen lezing en vraag-en-antwoord (nu 'dialoog') een pauze, deze hebben we verplaatst naar het einde van het programma en is nu de 'naborrel' waar mensen informeel nog even kunnen napraten.

Een tweede verandering is het instellen van een jaarthema

We kiezen de laatste jaren een overkoepelend jaarthema voor de lezingen. Zo was in het afgelopen seizoen het jaarthema 'Struikelend op het Pad', en is dit seizoen gekozen voor 'Bronnen van wijsheid en juist handelen', waarbij de verschillende sprekers aandacht schenken aan het schone, het ware en het goede in relatie tot wijsheid en juist handelen.

Ten derde hebben we opnieuw stilgestaan bij wat voor sprekers we uitnodigen

In een poging een zo breed mogelijk publiek te interesseren hebben we in het verleden regelmatig sprekers uitgenodigd die wat verder van de theosofie afstonden. Dezen brachten vaak een eigen 'aanhang' mee naar de avond, zonder dat dit bij de nieuwe bezoekers tot blijvende interesse in onze loge leidde. De laatste jaren nodigen wij daarom weer sprekers uit, uit de kring van de Theosofische Vereniging in Nederland (TVN) en sprekers die meer of minder aanverwant zijn. Wij vragen hun om binnen het jaarthema een lezing te geven. Sprekers van vorig en dit seizoen zijn bijvoorbeeld Ingmar de Boer, Kees Voorhoeve, Rico Sneller, Frank Kouwe, Arend

Heijbroek, Magda van der Ende, Peter Jonkers en Wim Leys.

Een vierde verandering betreft een ambitieuzer programma

Voor het lopende jaar 2024-2025 is het programma uitgebreid met een extra lezing in april en met twee studiedagen: een in januari en een in februari. Bij de studiedagen is plaats voor ongeveer veertig deelnemers uit het hele land. Daarnaast bieden we de basiscursus Spiritualiteit en Theosofie aan en in april start een nieuwe studiegroep over Meister Eckhart. Het hele programma is openbaar en voor iedereen

toegankelijk. En iedere derde vrijdag van de maand is er een genezingsmeditatie.

Als vijfde verandering schenken we meer aandacht aan onze PR

Ons ledental loop terug en de gemiddelde leeftijd stijgt. Wij vinden dat we alles wat we kunnen in het werk moeten stellen om deze plek voor ontmoeting en bewustwording in stand te houden. We willen door meer zoekers naar waarheid en wijsheid gevonden worden, bij voorkeur natuurlijk door jongere mensen. Daarvoor zetten we deze middelen in:

- We hebben een frisse nieuwe website: www.theosofieutrecht.nl. De uitstraling is eigentijds, de informatie actueel en ons programma komt er goed tot zijn recht.
- We laten sinds dit voorjaar voor iedere openbare lezing een flyer drukken die we op ruime schaal verspreiden in de stad Utrecht en omgeving, vooral bij bibliotheken en andere openbare informatiepunten. Op de achterzijde staan de volgende lezingen en activiteiten en we verwijzen natuurlijk ook naar onze website.
- We maken sinds kort gebruik van een eigen account op LinkedIn om de openbare lezingen aan te kondigen. Facebook en Instagram hebben we verlaten.

Per lezing verschijnen er nu zo'n drie of vier nieuwe gezichten, vooral door de flyers. Maar mensen weten ons ook via de website te vinden. De basiscursus Spiritualiteit en Theosofie door Willy Lammers is inmiddels van start gegaan met twaalf deelnemers, waaronder acht niet-TVN-leden.

Samenvattend kunnen we stellen dat de nieuwe weg die Loge Utrecht is ingeslagen zich kenmerkt door herbezinning op de rijkdom van de theosofie, een ambitieuzer jaarprogramma en een andere vormgeving van de avonden.

We hopen dat het uitgebreide en aantrekkelijke programma en een goede PR op termijn nieuwe leden opleveren, zodat deze spirituele werkplaats die wij Loge Utrecht noemen nog heel lang en voor heel veel mensen een plek van Licht en inspiratie zal zijn.

Adriaan Klaase en Karin van Beers

PR voorbeeld van Loge Utrecht (flyer en op social media)
Afbeelding: Raphael, public domain via Wikimedia Commons

TVN-leden die het stoffelijk lichaam hebben afgelegd:

Op 12 februari 2025 is overgegaan Elly Kooijman-Beusekom uit Bilthoven.
Zij was 84 jaar en lid sinds 2000.

Moge onze liefde en dankbaarheid haar begeleiden op haar verdere zielereis.

In memoriam Frans Meijer

Frans Meijer was sinds 2016 penningmeester van de Theosofische Vereniging in Nederland. We kennen Frans aanvankelijk via een andere organisatie waar hij ook penningmeester was, de boeddhistische Stichting Sangha Metta. In ons ledenbestand staat echter dat hij al sinds 1987 lid was van de TVN.

Hij en zijn vrouw Rohini waren gedurende vele jaren betrokken bij het werk van Sangha Metta, letterlijk 'de vriendelijke gemeenschap', een organisatie van theravada boeddhisme die retraites organiseert, aanvankelijk in hartje Amsterdam, maar de laatste 25 jaar ook op het Internationaal Theosofisch Centrum

in Naarden. Het Pāli woord metta betekent eigenlijk veel meer dan vriendelijkheid: het is vergelijkbaar met het begrip universele broederschap in het eerste doeleinde van onze vereniging en het diepe innerlijke besef van de eenheid van alle leven. Dat hij zich juist inzette voor deze idealen van boeddhisme en theosofie, zegt veel over de mens die hij was.

Wij hebben hem leren kennen als aimabel, rustig en evenwichtig, met een dienstbare instelling, betrouwbaar, gewetensvol, gelijkmatig, een rustpunt in het hoofdbestuur. Een echte theosoof zou je zeggen en in velerlei opzicht ook een echte boeddhist.

Dank je wel Frans, niet alleen voor het werk dat je voor ons hebt gedaan, je penningmeesterschap, maar ook voor wie je voor ons en voor anderen bent geweest. Frans is op 21 december 2024 overleden, hij was 76 jaar.

Ingmar de Boer namens het bestuur van de Theosofische Vereniging in Nederland

Nogmaals: het reïncarnatievraagstuk

Robert Jan de Beurs

Robert Jan de Beurs (1963) is als onafhankelijk schrijver al lang geïnteresseerd in moderne bevindingen en oude inzichten over het leven en sterfelijkheid; de nabij-de-doodervaring; reïncarnatie; en bewustzijn.¹ Dit artikel is gebaseerd op zijn boek *Nogmaals – Het reïncarnatievraagstuk*.

‘Dit vieze huis is niet mijn huis. Ik heb een beter,’ zegt een jongetje van drie in Libanon tegen zijn ouders.

Een andere peuter uit Libanon zegt: ‘Mijn kinderen zijn jong en ik wil ze bezoeken.’

Haar moeder is niet haar ‘echte’ moeder, zegt een meisje van twee in India.

Een jongetje uit Birma kon zich goed herinneren hoe hij als dorpshoofd was vermoord en door wie.

Vanaf zijn vierde jaar begon Ryan in de V.S. te praten over ‘naar huis gaan, naar Hollywood’. Hij huilde dan ’s nachts en vroeg zijn moeder om hem thuis te brengen zodat hij zijn ‘andere familie’ kon ontmoeten.

Dit zijn verhalen van heel jonge kinderen die spontane herinneringen hebben aan een vorig leven. Dat zeggen ze in ieder geval zelf. Veel van deze jonge kinderen voelen zich nog dezelfde persoon en zeggen bijvoorbeeld dat ze ‘vroeger groot waren, maar nu klein’ of ‘naar hun andere huis’ willen gaan. Ze doen hun ouders wel verstoeld staan door uitspraken over ‘hun’ overlijden, met soms gruwelijke details die een kleuter niet zou moeten kennen. Vaak zijn de herinneringen erg emotioneel voor het jonge kind.

Zoektocht

In een flink aantal gevallen leidt een zoektocht naar een onbekend gezin waarin het kind zich herkent als voorgaand familielid. Het jongetje of meisje geeft details van gebeurtenissen uit het gezamenlijke leven van dat gezin en

geeft namen van familieleden. Sommige kinderen komen zelfs met onbekende informatie aan, zoals waar een geldbedrag is verstopt.² In enkele gevallen zijn er ook opvallende geboorte-kenmerken die passen bij de wijze van overlijden van de Voorgaande Persoon (VP). Die VP is de specifieke overleden persoon die aan de hand van de beschrijving van het kind is gevonden en daaraan voldoet, en geen ander.

De verhalen zijn echt gebeurd en zijn gebaseerd op feiten. Cruciaal is dat de herinneringen van de kleuters spontaan zijn, dus niet verkregen door middel van hypnose of een andere beïnvloedingstechniek.

Bepalend bij de meer dan 2.500 onderzochte gevallen is de Universiteit van Virginia in de V.S. Sinds de jaren '60 van de 20e eeuw is het wetenschappelijk onderzoek naar vermoedelijke gevallen van reïncarnatie daar gevestigd.³ Ian Stevenson is degene die dit werk op de kaart heeft gezet. Een voorbeeld is het volgende verhaal.

Een diepe indruk

Een meisje uit Myanmar herinnert zich hoe ze als man op nare wijze aan het aardse einde kwam.

Bij haar geboorte vallen direct enkele ernstige geboortegebreken op. Het meisje heeft constrictiebanden aan de onderbenen net boven de enkels. Een zeer diepe constrictie is op het linker dijbeen zichtbaar. Verder ontbreekt de linker pink. Ook zijn er geboorte-kenmerken zichtbaar op haar hoofd en op het linkerdeel van de borstkas. De ouders hebben geen verklaring voor deze afwijkingen.

Op tweejarige leeftijd vertelt het meisje dat ze in haar vorige leven een man is geweest en noemt zijn naam. Ze herinnert zich hoe ze als deze man is vermoord. Tijdens de moordaanslag was hij door drie mannen aangevallen, waarbij hij in de linkerborst was gestoken. Ook was er op zijn vingers ingehakt en was hij op het hoofd geslagen. De man was daarna gewond maar nog bij bewustzijn, want ze herinnerde zich dat ze de aanvallers hoorde drinken en discussiëren over hoe het lichaam kwijt te raken. Ze besloten het lichaam zo klein mogelijk te maken door de benen naar achteren dubbel te vouwen en met touwen samen te binden. Zo werd het lichaam van de man in een put gegooid.

Alle uitspraken betreffende de naam en de wijze van sterven van de man die het meisje zich herinnerde, waren correct voor zover ze waren na te gaan. Ook gaf ze de correcte namen van de drie moordenaars, en de namen van drie vrienden van de VP. Het meisje herkende later spontaan één van de moordenaars en toonde zich erg bang voor hem. Ze herkende ook de zoon van de overleden man en vroeg aan haar ouders wat geld om aan hem te geven.

Ook wilde ze zich wreken voor de moord. Ze toonde zich verdrietig en gekweld over de lichamelijke afwijkingen. Op een dag strekte ze haar benen om de afwijkingen te laten zien en zei tegen haar grootvader: 'Opa, kijk wat ze me hebben aangedaan. Zo wreed waren ze.'

Een opvallend voorbeeld van een constrictiering op de linkerdij van dit meisje uit Myanmar op elfjarige leeftijd. Ook boven de rechterenkel is nog een constrictiering te zien; die boven de linkerenkel is veranderd in een ring met een andere kleur⁴.

Als de benen van het meisje naar achteren werden gevouwen, vielen de constrictiebanden op de onderbenen samen met die op het linkerdijbeen. Er bestond geen exacte beschrijving van de wijze waarop het lichaam van de vermoorde man was vastgebonden, maar de constrictieringen komen overeen met de beschrijving zoals het meisje zich die herinnerde.

Gegeven de situatie ligt de gedachte voor de hand dat het vastbinden de oorzaak van de ringen was.

Verklaring

Hoe is dit te verklaren? Daarover is – uiteraard – discussie. Het gaat hier om diverse onderling verwante grote vraagstukken, zoals het wezenlijke van de mens; ons bewustzijn; reïncarnatie; en mogelijk voortleven voor en na de biologische dood.

In de moderne westerse wereld zoekt men meestal naar waarheid door de wetenschappelijke methode. Theorievorming, onderzoek, feitenverzameling en conclusies. In de esoterische tradities ligt de nadruk veel meer op de ontwikkeling van de eigen vermogens. Het intuïtief weten, een innerlijke subtiele zekerheid is leidraad voor de eigen spirituele waarden en waarheid. Beide benaderingen kunnen naast elkaar bestaan en elkaar versterken.

Belangrijk bij enige verklaring zijn esoterische inzichten. Daarin komt het onderscheid naar voren tussen (grof)stoffelijk, fijnstoffelijk en onstoffelijke vormen van bestaan en bewustzijn. Dat biedt een ander, niet-materialistisch wereldbeeld, met het geestelijke als oorsprong en oorzakelijke factor.

Reïncarnatie

Er zijn culturen en tradities waar mensen ‘geloven’ in reïncarnatie. In de esoterie is het veelal een vast uitgangspunt. Andere stromingen wijzen dit bij voorbaat af. De herinneringen bij deze onderzochte jonge kinderen treden echter op onafhankelijk van land, culturele of religieuze tradities. Het lijkt een universeel verschijnsel te zijn. Hoe het precies in zijn werk gaat, voor wie en wanneer, zijn enkele van de nog vele verwante vraagstukken.

De consensus bij de serieuze academische onderzoekers en diverse commentatoren is dat veel van deze gevallen sterk wijzen op reïncarnatie als onderliggende oorzaak. Die verklaring past namelijk het beste bij de gevonden kenmerken, waaronder:

- De spontane herinneringen op zeer jonge leeftijd, zelfs al voordat kinderen kunnen praten.
- (Sterke) identificatie met de Voorgaande Persoon.
- Er is bijpassend gedrag en er zijn begrijpelijke emoties voor die VP. Soms hebben

deze kinderen nachtmerries en vertonen ze zelfs posttraumatische kenmerken.

- De herinneringen zijn bij veel van de kinderen verifieerbaar en blijken dan grotendeels correct te zijn. Ook als het kind en de huidige gezinsleden de overleden persoon vooraf niet kenden.
- Soms zijn er ook opmerkelijke fysieke geboorte-kenmerken en –afwijkingen bij het kind, zoals in het hierboven beschreven voorbeeld.
- Het gaat om vrij veel mensen die relatief jong en onverwacht zijn gestorven, door bijvoorbeeld een ongeluk of doodslag.
- De herinneringen zijn sterk op heel jonge leeftijd en verdwijnen meestal vanaf het 6e levensjaar.

Inzicht

Het beeld dat ik na het lezen van de literatuur heb gekregen is dat reïncarnatie een actief, herkenbaar, onderzoekswaardig en waarachtig verschijnsel is. Het moderne onderzoek geeft daarvoor nu een goede onderbouwing. In de esoterie is dat een al lang bestaand inzicht.

Voetnoten

1. Robert Jan de Beurs publiceerde: *Vragen rondom leven en dood; Gefilterd Licht – Menselijk bewustzijn in een ruimer perspectief; Een radicaal idee – De NDE in een ander licht*.
Contact via rj.debeurs@ziggo.nl
2. *Psi Encyclopedia* Hidden Treasures in Reincarnation Cases.
3. Division of Perceptual Studies (DOPS), University of Virginia U.S.A.. <https://med.virginia.edu/perceptual-studies/>
4. Foto uit Stevenson, I., *Where Reincarnation and Biology Intersect*, afbeelding 29.
5. Bronnen: Stevenson, I., *Where Reincarnation and Biology Intersect*, blz. 137–139; en Stevenson, I., *Reincarnation and Biology*, blz. 1553–1565.
6. Bijvoorbeeld: Poortman, J.J., *Vehicles of Consciousness – the concept of hylic pluralism (ochēma)*, volumes 1–4.
7. Bijvoorbeeld: Kelly E.F. (Ed.) *Beyond Physicalism – Toward reconciliation of science and spirituality*, A. Crabtree, and P. Marshall.

Inwijding (initiatie) toen en nu

Kurt Leland

Kurt Leland is een nationale spreker voor de TS in Amerika. Hij heeft negen boeken gepubliceerd over verschillende onderwerpen zoals astrale projectie het leven na de dood, de chakra's en de spirituele effecten van het componeren, uitvoeren en luisteren naar muziek.

Om te beginnen een tweetal definities:

Wat is inwijding?

Inwijding kan op vele manieren worden gedefinieerd:

- een nieuw begin of een overgang naar een nieuwe fase
- een aantal uitdagingen of beproevingen om te boven te komen
- stijgen naar een nieuwe graad van kennis
- een uitbreiding van privileges, rechten, plichten
- een aanwijzing voor een sociale of spirituele status.

Wat is theosofie?

Theosofie is een synthese van wetenschap, religie en filosofie. Theosofie gaat ervan uit dat wij allen op een evolutionair pad zijn naar eenheid met de Bron en dat op deze reis herkenbare stadia bestaan.

Op ons Pad naar de Bron maken we ieder onze eigen synthese: ons geloof, gedurende een gegeven incarnatie. De waarheid of onwaarheid daarvan ontdekken we in enige reïncarnatie. Het doel van de Theosophical Society (TS) is een veilige omgeving te zijn waarin ieder lid zijn eigen synthese kan maken of zich herinneren. Theosofie nodigt uit om onze persoonlijke synthese te overwegen.

Op ons evolutionaire Pad reizen we samen met mensen en andere wezens die spiritueel minder, evenveel of verder gevorderd zijn dan wijzelf. We moeten bereid zijn om onze jongere broeders en zusters te helpen, onze gelijken te ondersteunen en te leren van of geholpen te worden door onze oudere broeders en zusters.

Vanuit theosofisch oogpunt betekent initiatie: een betrouwbare manier om onze spirituele voortgang op het Pad naar de Bron te meten. Op het Pad zullen zich latente krachten ontwikkelen; laat dit gebeuren en forceer het niet. Inwijdingservaringen zijn een tussenstation, geen doel.

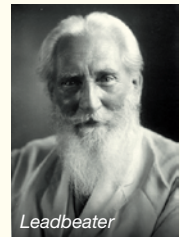
De theosofische leringen geven modellen voor spirituele voortgang, handleidingen, regels, wegwijzers, om ons te helpen de weg te vinden. Ze zijn alleen geldig voor zover zij ons inspireren onze plichten jegens anderen te vervullen.

Initiatie - toen

In de eerste decennia vanaf haar stichting bestond in de TS een levendige belangstelling voor inwijding. De leringen over inwijding ontwikkelden zich geleidelijk; het was te veel om alles tegelijk openbaar te maken. Het thema inwijding werd in het bijzonder uitgewerkt door Annie Besant (AB) en C.W. Leadbeater (CWL). Zij gebruiken een voor hen specifieke terminologie. Kernidee is dat wij allen gedurende vele incarnaties op weg zijn om een Meester te worden, c.q. het eenheidsbewustzijn van een Meester te ontwikkelen. De Meesters zijn perfecte mensen die op aarde niets meer te leren hebben. Zij leven in fysieke lichamen op aarde om de mensheid te helpen. Zij nemen leerlingen aan die zelfloos, uit liefde de mensheid willen dienen en bereid zijn voor dat doel alles op te geven.

Stadia op het pad (AB en CWL)

1. aspirant heeft kennis gemaakt met de leringen, beoefent deugden, meditatie
2. leerling zit in een proefperiode
3. discipel/chela is op weg naar de eerste inwijding
4. ingewijde (na eerste inwijding)
5. Meester (na vijfde inwijding)
6. 'Official' (na het kiezen van één van de zeven paden).

De aspirant moet doelbewust, vastberaden en standvastig zijn in eenpuntige concentratie, zelfbeheersing, kalmte, kennis, onzelfzuchtigheid en liefde.

Als leerling in de proeftijd moet men onderscheidingsvermogen, begeerteloosheid, beheersing van gedachten, spraak en handelen, tolerantie, uithoudingsvermogen, veerkracht, vertrouwen ontwikkelen. Men moet vastbesloten zijn om het pad te volgen en bevrijding te bereiken.

De discipel (chela) wordt nauwlettend gadeslagen door de Meester. Hij ontvangt leringen en opdrachten en wordt op de proef gesteld. Tenslotte wordt hij als 'zoon' aangenomen en heeft dan directe toegang tot de wijsheid van zijn Meester. Hij kan optreden als een straal (gemachtigde) van de Meester.

Hierna volgt initiatie in vijf stadia verdeeld over verschillende incarnaties. Na de vijfde initiatie is men een Meester (adept). Als Meester kiest men voor verdere ontwikkeling volgens één van de zeven stralen. Hierna volgen nog een aantal andere, hogere initiaties.

Duidelijk is dat inwijding een lange voorbereiding vergt (gedurende vele incarnaties) en dat kracht en zelfbeheersing zullen worden getest. Maar op ieder niveau zijn er onzichtbare helpers. Uiteindelijk ontwikkelt zich geleidelijk een uitbreiding van bewustzijn met nieuwe gaven en krachten waardoor de ingewijde toegang krijgt tot nieuwe werelden waar nieuwe plichten wachten. Deze cyclus herhaalt zich steeds weer op hogere niveaus.

Twee paden

De theosofische literatuur onderscheidt twee paden (AB, CWL): dat van de occultist en dat van de mysticus. Ter verduidelijking gaf Leland enkele schema's:

Occultist	Mysticus
Kennis van God	Eenheid met God
Intellect (Manas)	Emotie (buddhi)
Bestudeert goddelijke ideeën belichaamd in verschijnselen	Ontplooit goddelijkheid in zichzelf om één te worden met het Al
Alwetendheid	Alomtegenwoordigheid
Ontwikkelt zich in zijn lichamen	Ontstijgt zijn lichamen
Bevrijd in zijn lichamen	Bevrijd voorbij zijn lichamen
Stijgt in de Occulte hiërarchie	Verbreidt liefde/wijsheid uit spiritueel reservoir

De occultist zoekt kennis van God door het intellect ('manas'); hij bereikt alwetendheid in zijn lichamen en stijgt in de occulte hiërarchie. De mysticus zoekt eenheid met God door buddhi; hij ontstijgt zijn lichamen en verbreidt liefde/wijsheid.

Initiatie nu - Kurt Leland stelt drie paden voor

Leland ziet naast bovenstaande twee paden een derde ontwikkelingspad, overeenkomstig de drie hoofdstralen van wil/kracht (atman), deze noemt hij 'mystici'; liefde/wijsheid (buddhi), dit zijn 'empatici' (zij komen overeen met de mystici van AB) en actie/schepping (manas): de zieners (de occultisten van AB).

Straal	Naam voorgesteld door Leland	Theosofisch pad (AB)
Actie/schepping	Ziener (manas)	Occultist (manas)
Liefde wijsheid	Empaticus ('heilige' - buddhi)	Mysticus (buddhi)
Wil/kracht	Mysticus (atman)	?

Lelands mystici practiseren non-dualisme. Zij streven ernaar relativistische illusies, verschijningen en vormen te overstijgen en één te worden met de Ene Waarheid, of het Absolute (Jñana yoga). Zij realiseren het Zelf als wil en worden een krachtdadige leraar van bevrijding van de wet van karma.

Empatici zoeken eenheid met God door devotie, onzelfzuchtige liefde en het lenigen van lijden (bhakti yoga). Zij overstijgen afgescheidenheid en beheersen relaties tussen wezens en noden in ieder gebied van het universum. Zij actualiseren het Zelf als Eenheid en worden een compassievolle heler voor iedereen en alles.

Zieners beoefenen karma yoga, de yoga van werken, scheppend handelen. Zij overstijgen onwetendheid, ontdekken de systemen/onderdelen van het universum en actualiseren het Zelf als kenner. Zij worden een gids voor alle wezens in alle gebieden/sferen. Zij kunnen mystici en empathici helpen om hun negatieve kanten te zien.

Foto: Manish Mishra - Unsplash

We hebben allemaal een basistype, maar we moeten ook de eigenschappen van de andere paden ontwikkelen. Om erachter te komen wat je basistype is

Straal	Wil/kracht	Liefde/wijsheid	Schepping/activiteit
Pad	Mysticus	Empathicus	Ziener
Ontwikkelt	Identiteit	Eenheid	Integratie
Voelt (senses)	Energie	Bewustzijn	Informatie
Wordt gewaar	Waarheid	Relatie	Imaginatie
Zoekt	Transcendentie	Eenheid	Ontdekking
Beheerst	Krachten/wetten	Wezens/noden	Systeem/onderdelen
Overstijgt	Illusies	Afgescheidenheid	Onwetendheid
Actualiseert	Geest (Atman)	Hart (buddhi)	Mind (manas)
Bereikt	Bevrijding	Doordringen	Verlichting
Wordt	Leraar	Heler	Gids
Belichaamt	Almacht	Alomtegenwoordigheid	Alwetendheid

kun je kijken naar de eigenschappen waartoe je je aangetrokken voelt. Het eenzijdig volgen van één pad leidt tot ontsporingen: bijvoorbeeld een mysticus die geen empathie ontwikkelt, wil alleen voor zichzelf verlichting bereiken en wordt in het ergste geval een egoïstische en meedogenloos ambitieuze zwarte magiër. Een empathicus zonder voldoende eigen identiteit verliest zichzelf en wordt overweldigd door lijden. Hij wordt meedogenloos geëxploiteerd.

Oefeningen voor het dagelijks leven

Leland gaf vervolgens oefeningen voor de dagelijkse praktijk, om buddhi, eenheidbewustzijn, te ontwikkelen, in jezelf te beleven en te realiseren en uiteindelijk het bewustzijn van een Meester te ontwikkelen, gericht op hogere dienstbaarheid aan de wereld.

Het begin

Doe dit elke dag:

1. de vaste intentie om te beginnen ('show up')
2. wees volledig aanwezig
3. wees vriendelijk voor jezelf en anderen in gedachten, spraak, gevoel en handelen
4. vind een beste volgende stap met (wederzijdse) vreugde.

Iedere volgende stap in het hier en nu is goed, maar sommige stappen brengen jezelf en soms anderen dichter bij de Bron. Voel of het stroomt. Opluchting betekent een goede volgende stap; stille spirituele vreugde betekent de beste volgende stap; geluksgevoel, diepe vrede en vreugde betekent het grotere goed voor allen en de juiste, beste volgende stap. Streef geen geluk na; als je het zoekt vind je het niet. Laat het gewoon gebeuren.

Dit vier-stappenschema kan ook dienen om je eigen vooruitgang te evalueren: was ik volledig aanwezig? Was ik vriendelijk voor mezelf en anderen en heb ik een vreugdevolle nieuwe stap gezet?

Tussentijdse beoefening: 'de ladder van eenheid in alle werelden'

Op alle niveaus zijn lijden en noden: kijk wat je kunt doen, allereerst in je eigen omgeving. Laat je niet overspoelen door het lijden van de hele wereld, daar kun je niets aan doen.

Foto: Jared Rice - Unsplash

Pas bovenstaand vier stappenschema toe op alle niveaus:

- dingen (mineraalrijk): je hebt de verantwoordelijkheid dingen goed te verzorgen
- plantenwereld: huisplanten, tuin, landschap
- dieren: insecten, vlinders, vogels, huisdieren, boerderijdieren, wilde dieren
- mensen van alle leeftijden, zonder enig onderscheid
- deva's, elementaren.

Wees dankbaar voor de elementaren die de gezondheid van je lichaam, gevoelens, mind en ziel verzorgen en voor de natuurwezens en de deva's van de elementen. Voel vreugde en dankbaarheid voor hun steun en inspiratie. Weet dat als jij er klaar voor bent, je geholpen zult worden en dat ontwikkelingen als vanzelf gaan.

De Meesters slaan de mensheid gade en markeren deugdzaam mensen die zelfloos werken voor het goede, dienstbaar, met toewijding, vroomheid en reinheid.

Er is onderscheidingsvermogen nodig om het verschil te weten tussen boodschappen van lagere en hogere wezens. Begeertekrachten uit de astrale wereld veroorzaken ongeduld opwinding en woede als een persoonlijke wens wordt tegengehouden. Spirituele impulsen van hogere wezens veroorzaken juist devotie, kalmte en geduld.

Voor gevorderden; 'de tempel van sereniteit'

Neem een van de onderstaande vragen gedurende een paar dagen of een week als meditatieonderwerp. Let op enig fysiek, emotioneel, mentaal of spiritueel antwoord.

De vragen betreffen de volgende aspecten van het leven in de gegeven volgorde:

1. *Dankbaarheid*: ben ik bereid dankbaar te zijn voor het bestaan en de leiding van hogere machten? Zo word je gevoeliger voor de verschillende manieren waarop hulp wordt geboden (toevalligheden, synchroniciteit, boodschappen uit boeken of toevallige opmerkingen van mensen). Dit helpt je ook karma beter te begrijpen.
2. *Flow*: ben ik bereid om dingen die vastzitten weer te laten stromen? Vastzitten betekent vaak egoïstische motieven, voorkeur/afkeer, geen eenheidbewustzijn. Ontdek de best volgende stap voor het grotere goed. Eén stap per keer.
3. *Krachten*: ben ik bereid de krachten die spelen te onderzoeken? Leid deze krachten terug naar hun oorzaken in jezelf en anderen. Kijk naar de ware behoeften van jezelf en anderen achter ieder van deze krachten. Vind de beste stap om deze behoeften op te lossen.
4. *Angsten*: ben ik bereid om mijn angsten om te zetten in intenties om te groeien? Angst voor teleurstelling, pijn, lijden, falen is angst voor karma. Trauma's leiden ons weg van de Bron. Wees bereid te groeien overeenkomstig je karma.
5. *Gevolgen*: ben ik bereid verantwoordelijkheid te nemen voor de gevolgen van mijn handelen? Ben ik bereid te leren van het verleden? 'Ik had beter moeten weten' belemmert groei en veroorzaakt dat de les herhaald moet worden.
6. *Voorwaarden*: ben ik bereid de omstandigheden van mijn groei aan te nemen als beginpunt voor verandering? De huidige toestand is gegeven overeenkomstig wat we moeten leren (ons karma). Voorkeur en afkeer zijn weerstanden tegen karma een

basis van lijden. Toon dankbaarheid aan de Heren van Karma.

7. *Handelen*: met dankbaarheid, flow, onderzoek, intenties, verantwoordelijkheid en acceptatie gevestigd, volgt de bede: moge ik een medewerker worden van de Meesters.

Marianne Plokker

Voetnoot

1. Zeven stralen: wil/kracht; liefde/wijsheid; actie/schepping; schoonheid/harmonie; wetenschap (of gedetailleerde kennis); devotie/toewijding; geordende dienstbaarheid (of ceremoniële magie)

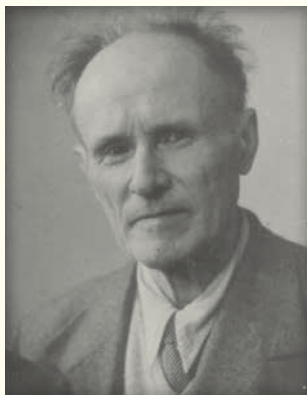
De deelnemers aan seminar. Foto: Richard Dvorak

Bibliotheek en archief Theosophical Society Pasadena Branch vernietigd door brand

Vorige maand heeft een van de grote branden in Los Angeles het terrein van de Theosophical Society in Altadena bij Pasadena, waaronder de bibliotheek en het archief, volledig vernietigd.

Het bibliotheekgebouw op 2416 North Lake Avenue omvatte 40.000 titels en het archief was 'het grootste archief van theosofische materialen ter wereld'. Het bevatte onder meer een grote verzameling ongepubliceerde brieven, betrekking hebbend op HPB, de Mahatma's, W.Q. Judge, G.R.S. Mead, Katherine Tingley en G. de Purucker en de zogenoemde 'minute-books', de lidmaatschapsgegevens sinds 1875, kunstvoorwerpen en ontelbare andere onvervangbare materialen.

Bij het ter perse gaan van dit nummer weten we niet veel meer over de situatie. Voor zover bekend zijn er geen dodelijke slachtoffers gevallen onder de werkers van de TS Pasadena. Veel van de boeken uit de bibliotheek zouden zijn gedigitaliseerd en op die manier van het vuur kunnen zijn gered. Voor het lot van de zeldzame overgebleven drukproeven en handgeschreven pagina's van H.P. Blavatsky's boek *De Geheime Leer* moeten we vrezen.

De grote betekenis van Van der Stok voor theosofie in Nederland

Karin van Beers

Karin van Beers (1963) groeide op in een theosofisch nest en was van jongs af aan actief betrokken bij de Orde van de Tafelronde. Zij werkte als grafisch ontwerper en communicatieadviseur. Zij is bestuurslid van Loge Utrecht, voorzitter van Stichting Professor J.E. van der Stok-fonds en lid van het Activities Committee van het ITC.

Vanaf eind jaren 40 tot zijn overlijden in de late jaren 50 is Johan van der Stok een bijzonder groot inspirator op het Internationaal Theosofisch Centrum (ITC) in Naarden en voor de Theosofische Vereniging in Nederland. Jarenlang vroegen alle op het centrum (ceremonieel) werkzame groepen hem, om zijn licht te laten schijnen over hun werkzaamheden. En dat deed hij, in alle bescheidenheid, maar met onbeschrijfelijk veel liefde en inzicht. Hij was aanwezig bij hun bijeenkomsten, waar hij zich – meestal vanaf een plekje op de achtergrond – openstelde voor de onzichtbare wereld en de werkzame wezens of krachten die daar met de groep samenwerkten. Zijn bijzondere fijngevoeligheid en diepe wijsheid bleken uit wat hij na afloop van deze bijeenkomsten vertelde aan de groepen. Hij deelde daarin zijn visie.

Respect voor de professor

Van der Stok was een toegewijd theosoof die in zichzelf de verbinding wist te leggen met de goddelijke wijsheid van de ziel. Zijn kennis werd gevoed door de eeuwige wijsheid zelf. Uit respect voor hem sprak men altijd over hem als ‘professor’, ook al had zijn hoogleraarschap in Wageningen weinig te maken met zijn lezingen op het theosofisch centrum. Wanneer wij nu over ‘Van der Stok’ schrijven, is dat met onverminderd respect en dankbaarheid voor hem en voor zijn werk.

Van draadrecorder naar getypte teksten

Veel van zijn nalatenschap bestaat uit Engelstalige lezingen, de ‘talks’. Deze werden vaak nog met een draadrecorder opgenomen. Soms staat in een lezing: ‘... (draad gebroken) ...’. Een aantal hardwerkende theosofen, meestal vrouwen, typte de lezingen uit. Dat was uitdagend werk, omdat het ingewikkelde onderwerpen waren en de geluidskwaliteit niet al te best was. Dankzij hen konden de lezingen vervolgens gepubliceerd worden.

Stichting Professor Johan Ewald van der Stok-fonds

Op 13 september 1963 werd door een aantal theosofen de Stichting Professor Johan Ewald van der Stok-fonds (kortweg de Van der Stok-stichting) opgericht. Het doel van deze stichting was en is:

- Het (doen) uitgeven van de nagelaten geschriften, verslagen van lezingen en aantekeningen van onder andere onderzoekingen van Professor Johan Ewald van der Stok.
- Het met alle middelen bevorderen van de noodzakelijke bewerking van deze geschriften om het uitgeven mogelijk te maken.

De oprichters waren Hans Haas, Hilda van der Stok-Schalkwijk, en Job Streng. Ook Jetty Brandt en Han van Bijlert werkten in deze beginjaren hard voor de nalatenschap van Van der Stok. Het nieuwe bestuur van de stichting bestaat uit Karin van Beers (voorzitter) en Guido Haas. Met hernieuwde energie zetten we het werk voort en willen we de nalatenschap van Van der Stok bewaren voor volgende generaties.

Publicaties van de lezingen

Veel lezingen werden tussen 1949-1964 gepubliceerd in *St. Michaels News*¹.

- Een uitgave van Van der Stoks werk is een facsimile van deze lezingen, genaamd *Talks and Addresses* (411 pagina's). Dit waren lezingen gehouden voor de Theosofische Vereniging, het ITC, de Vrij Katholieke Kerk (VKK) en de Orde van de Tafelronde in Nederland.
- Dan bestaat er nog de uitgave *De Hemelse Machten achter het Kerkelijk Jaar*, een groot formaat reader met lezingen voor een cursus van de VKK.
- We kennen ook de thematische uitgave *The Place and Dharma of the Huizen Centre*², uitgegeven door het ITC, een bundeling van drie lezingen over het ITC. Hierin beschrijft hij de specifieke rol van het ITC naast die van Adyar en The Manor.
- Daarnaast bestaat er een serie Engels- en Nederlandstalige lezingen die los werden uitgegeven in abonnementsvorm.
- In de jaren 80 liet Guido Haas - nu bestuurslid - de Engelstalige serie inbinden tot een boekvorm en doneerde deze aan de theosofische bibliotheken van Krotona en Adyar.
- Tafelronde heeft het zogenaamde *Blauwe Boek* samengesteld, een ordner die aan wijriders werd uitgereikt. Dit boek, met ongeveer 150 pagina's, bevat uitsluitend lezingen over Tafelronde, meestal in het Nederlands.
- Er zijn daarnaast enkele kleine thematische uitgaven geweest en er zijn ongetwijfeld nog meer lezingen bewaard gebleven voor gebruik binnen sommige groepen.

Uw hulp is nodig

Veel van de genoemde uitgaven zijn helaas niet meer beschikbaar of in beheer bij de stichting. Het huidige archief bevat dus hiaten. Daarom doen wij, nieuwe bestuurders van de Van der Stok-stichting, een beroep op uw hulp. Hebt u nog materiaal van Van der Stok? Wij zouden dit graag willen bewaren voor toekomstige generaties. Foto's van Johan van der Stok of van bijeenkomsten waar hij sprak, zijn ook zeer welkom.

Omgekeerd zetten wij ook graag de hulp van het fonds in als u die hulp kunt gebruiken voor het behoud van deze nalatenschap. Neem vooral ook daarover contact met ons op.

Bij wijze van woord vooraf staat in het boek *Talks and Addresses* deze tekst van Van der Stok.

De kracht van visie

Ik wil niet dat je paranormale krachten ontwikkelt, helderziendheid in de gewone zin. Ik wil dat je op een veel grootsere manier zélf de kracht van visie verwerft en gaat zien. Gebruik je fantasie met onderscheidingsvermogen. Geef de leer een goede kans. Als je interesse gewekt wordt, schep dan een vurig beeld. En kijk dan, onderzoek, of het een levend wezen is, of het groeit, of het je meer laat zien. Maar wees voorzichtig, opdat er geen fantasie, illusie, waanvoorstelling, je geest binnenkomt. Maak van jezelf een zorgvuldige waarnemer van je eigen scheppingen. En onderzoek dan zorgvuldig alle conclusies waartoe je komt; in hoeverre ze in overeenstemming zijn met de conclusies – feiten – gegeven door HPB, CWL, AB.³, de grote zieners; met de geschriften van de Meesters van Wijsheid. Zo zal de kracht van visie zich geleidelijk aan op een veilige manier ontwikkelen. Wees kritisch, maar tegelijkertijd constructief. Altijd, altijd: waarheen leiden zij mij?

Graag komen wij met u in contact!

Karin van Beers, via email: stichtingvanderstok@gmail.com

of telefonisch 06-2502 3121

Guido Haas, via email: guido.haas@gmail.com

Postadres: Batterinkweg 4, 7731 AE Ommen.

Voetnoten:

- 1) *St. Michaels News* is de voorloper van de huidige e-mailnieuwsbrief *Centre News*.
- 2) Er werd destijds over het Centrum *in Huizen* gesproken in plaats van *in Naarden*.
- 3) HPB: Blavatsky. CWL: Leadbeater. AB: Besant

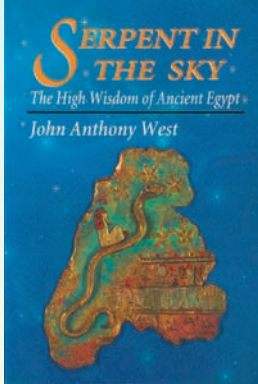

Theosofische boekhandel Adyar

Tolstraat 154 - 1074 VM Amsterdam - Telefoon: 020 676 56 72

E-mail: books@theosofie.nl - Website: www.theosofie.nl

Open: woensdag t/m zaterdag van 13:00 - 17:00 uur

John Anthony West

Serpent in the Sky - The High Wisdom of Ancient Egypt

Quest Books, 1993 - 266 pagina's

Paperback, ISBN: 9780835606912 - € 22,50

John Anthony West's revolutionaire herinterpretatie van de beschaving van Egypte daagt alles uit wat als dogma over het oude Egypte is aanvaard. In deze baanbrekende studie behandelt West de hiërogliefen en toont aan hoe deze hermetische boodschappen bevatten over een ijlere werkelijkheid. Verder beschrijft hij de Egyptische geneeskunde, wiskunde en astronomie – deze zou een voortzetting zijn van een veel oudere beschaving, waarvan het bestaan door de sfinx wordt aangetoond.

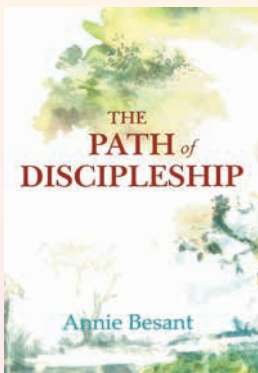
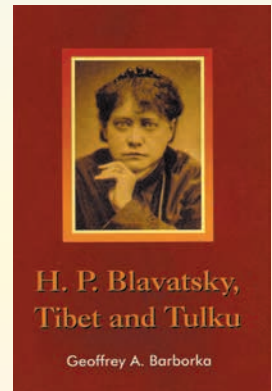
Geoffrey A. Barboka

H.P. Blavatsky, Tibet and Tulku

Theosophical Publishing House Adyar, 2006 - 476 pagina's

Hardcover, ISBN 8170590086 - € 27,50 (onder voorbehoud)

Dit werk is niet bedoeld als biografie van H.P. Blavatsky. Een groot deel is gewijd aan haar geschriften, vooral aan de manier waarop ze zijn geschreven. Het overheersende motief is het beschrijven van de spirituele status die zij bereikte voordat zij aan haar werk begon. Die status kan het best met de Tibetaanse term tulku worden omschreven. Hierover wordt door de auteur een filosofische uiteenzetting gegeven, waarbij enkele van de mysteries van het menselijk leven worden behandeld die eeuwenlang in het Oosten zijn bestudeerd.

Annie Besant

The path of discipleship

The theosophical Publishing House, Adyar, 14th repr. 2015

153 pagina's Paperback, ISBN 9788170591238 – € 5,50

In deze vier lezingen beschijft Annie Besant het pad van leerlingenschap. Inzicht in de werkingen van karma, beheersing van het denken en van het handelen, meditatie en karaktervorming bereiden de aspirant voor op het proefpad – daar krijgt het een meer definitieve vorm, leidend naar het pad van inwijding. Ook wordt een vogelvluchtperspectief geboden van de evolutie van de mensheid als geheel, van het verleden tot de toekomst.

Adressen Theosofische Vereniging

Secretariaten van loges (l) en centra (c), (b) = met bibliotheek

- Amersfoort (l,b):** Bijeenkomsten: Burgemeester Penstraat 28, 3741 AH Baarn
Marian van der Pijl, M.Rossaartpad 8, 3813 CV Amersfoort
E-mail: amersfoort@theosofie.nl - 033 480 56 53
- Amsterdam (l,b):** Bijeenkomsten: bovenzaal Tolstraat 154, 1074 VM Amsterdam
Contact: Mw. M. Polman - E-mail: logeamsterdamtvn@xs4all.nl
Website: amsterdam.theosofie.nl
- Apeldoorn (c):** Mw. M.W. Meek-Mennega, Burg. Tutein Noltheniuslaan 3
7316 BD Apeldoorn - E-mail: apeldoorn@theosofie.nl
055 522 19 83 - Website: apeldoorn.theosofie.nl
- Den Haag (l):** Bijeenkomsten: zaal naast de Vrij Katholieke kerk Sint Albaan
Rietzangerlaan 2A, 2566 SV Den Haag
Contact: Jan Willem Renssen - E-mail: tvndenhaag@gmail.com
Website: www.theosofiedenhaag.nl
- Groningen (l,b):** Marjan Snakenborg, Grote Kampen 7, 9481 JB Vries,
E-mail: theosofie_prov.groningen@outlook.com - 059 22 03 330
- Haarlem (c):** Contact: Georges van den Boorn
E-mail: esoterie.kennemerland@gmail.com - 06 12 09 45 35
- Naarden (l,b):** Ingmar de Boer - E-mail: naarden@theosofie.nl - 035 694 01 80
Website: naarden.theosofie.nl
- Nijmegen (c):** Bijeenkomsten: De Vuurvlieg, Tweede Oude Heselaan 179A - Nijmegen
Contact: Annette Leenders-Siebers - E-mail: nijmegen@theosofie.nl
06 58 95 90 23 - Website: www.theosofienijmegen.nl
- Roermond (c)** Contact: Joan Slagers - E-mail: theosofieroermond21@gmail.com
06 23 84 12 88 - Website: theosofieroermond.nl
- Rotterdam (l):** Bijeenkomsten: Proveniersstraat 30B, 3033 CJ Rotterdam
Contact: Rasul van Die - zie: info@theosofierotterdam.nl
website: www.theosofierotterdam.nl - 06 18 69 70 84
- Utrecht (l,b):** Bijeenkomsten: Kruisstraat 307, 3581 GK Utrecht
Contact: Marijke Ahsman - E-mail: secretarislogeutrecht@gmail.com
06 36 36 48 73 - Website: www.theosofieutrecht.nl
- Zeeland (c,b):** Saskia Campert, secretaris,
E-mail: zeeland@theosofie.nl - 06 26 05 61 63
Website: zeeland.theosofie.nl
Facebook pagina: Theosofie Centrum Zeeland
- Zwolle (l,b):** Bijeenkomsten: Gebouw van de VKK te Zwolle, van 19.30 tot 21.30 uur
Bijeenkomsten: Enkstraat 44 - 8012 TX Zwolle
Contact: Mw. C. Kerssen - E-mail: c.kerssen@online.nl - 06 41 46 97 67

- Adressen België:** Website: <https://ts-belgium.be>
- Antwerpen** Bijeenkomsten: Milisstraat 22, B-2018 Antwerpen
Loge Antwerpen (l,b): E-mail: loge.antwerpen@ts-belgium.be - Telefoon 0032 476 87 99 68
Witte Lotus (l,b): Website: www.logewittelotus.be
E-mail: loge.witte.lotus@ts-belgium.be
Telefoon 0032 486 63 19 97 & 0032 476 87 99 68
- Open Paradigma (l,b): Website: www.openparadigma.org - Telefoon 0032 474 32 53 38
E-mail: open.paradigma@gmail.com & loge.open.paradigma@ts-belgium.be
- Brussel (l,b):** Bijeenkomsten: Geuzenplein 8, B-1000 Brussel
E-mail: info@ts-belgium.be - 0032 486 63 19 97 & 0032 476 87 99 68
- Gent** Bijeenkomsten:
Kollekasteel, Groenestaakstraat 66-68, B-9030 Mariakerke
E-mail: tak.vrede@ts-belgium.be - Telefoon 0032 476 87 99 68

Secretariaat, Uitgeverij en Theosofische boekhandel Adyar, Bibliotheek

Tolstraat 154
1074 VM Amsterdam
Telefoon 020 676 56 72
E-mail: info@theosofie.nl
Website: www.theosofie.nl
Facebook:
Theosofische Vereniging in Nederland
Open:
woensdag t/m zaterdag
van 13:00 - 17:00 uur

Hoofdbestuur

Ingmar de Boer (voorzitter)
035 694 0180
Richard van den Boomen (lid)

Lidmaatschap

Contributie € 79,-
(incl. Theosofia)
gezinsleden € 40,-
(zonder Theosofia)

Aanmeldingsformulieren zijn bij het secretariaat verkrijgbaar of via de website.

Betalingen

t.n.v. Theosofische Vereniging in Nederland, Amsterdam
IBAN:
NL31 INGB 0000 1919 10
BIC: INGBNL2A

Internationaal Theosofisch Centrum

Valkeveenselaan 19
1411 GT Naarden
035 694 5121
E-mail:
info@itc-naarden.org
Website:
www.itcnaarden.org

België

Geuzenplein 8
B-1000 Brussel
Sabine Van Osta (voorzitter)
0032 486 63 19 97
E-mail: president@ts-belgium.be

The Theosophical Society (Adyar)

The Theosophical Society (TS) is op 17 november 1875 te New York opgericht door H.P. Blavatsky, H.S. Olcott en anderen. De TS heeft haar internationale hoofdkwartier te Adyar, Chennai, India, en is actief in zestig landen; de Theosofische Vereniging in Nederland is de Nederlandse afdeling van de TS. Om verwarring met andere theosofische groepen te voorkomen wordt in *Theosofia* achter de officiële naam 'The Theosophical Society' tussen haakjes '(Adyar)' vermeld.

The Theosophical Society (Adyar) bestaat uit studenten die bij iedere religie aangesloten kunnen zijn, of bij geen enkele. De leden hebben met elkaar gemeen dat ze de drie doeleinden van de vereniging onderschrijven (zie achterkant omslag), dat ze religieuze tegenstellingen willen oplossen,

dat ze mensen van goede wil bijeen willen brengen ongeacht hun religieuze overtuiging, dat zij religieuze waarheden willen bestuderen en de resultaten van die studie met anderen willen delen.

Zij zijn niet door een gemeenschappelijk geloof met elkaar verbonden, maar door het gezamenlijk zoeken en streven naar waarheid.

Zij zijn van mening dat waarheid gevonden kan worden door studie, door reflectie, door zuiverheid van leven en door toegewijd te zijn aan hoge idealen.

Zij zien waarheid als dat wat de moeite waard is om naar te streven, niet als een dogma dat wordt opgelegd door een autoriteit.

Zij vinden dat een overtuiging het resultaat zou moeten zijn van individuele studie of intuïtie, en niet daaraan vooraf zou moeten gaan, en gebaseerd zou moeten zijn op kennis, niet op aannames.

Zij zijn tolerant jegens allen, ook jegens hen die intolerant zijn, niet als een voorrecht om te verlenen, maar omdat ze dat als hun plicht beschouwen.

Zij trachten onwetendheid weg te nemen in plaats van deze af te straffen.

Zij zien elke religie als een uitdrukking van de goddelijke wijsheid.

Zij geven er de voorkeur aan om religies te bestuderen in plaats van deze te veroordelen, om goddelijke wijsheid in praktijk te brengen in plaats van mensen ertoe te bekeren. Zoals waarheid het doel is, is vrede het wachtwoord.

Theosofie is de belichaming van waarheden die aan de basis liggen van elke religie en waarop geen enkele godsdienst het alleenrecht kan doen gelden.

Theosofie biedt een filosofie die het leven begrijpelijk maakt en die laat zien dat de evolutie geleid wordt door rechtvaardigheid en liefde.

Zij geeft de dood haar juiste plek, als een steeds terugkerende gebeurtenis die de poort opent naar een voller en stralender bestaan in een leven dat geen einde heeft. Theosofie geeft de wereld de wetenschap van de geest terug,

door de mens te leren de geest te zien als zijn werkelijk zelf, en zijn denkvermogen en het lichaam als de dienaren daarvan.

Theosofie verheldert de geschriften en leringen van religies door hun verborgen betekenis te ontsluiten en aldus de juistheid ervan aan het denkvermogen aan te tonen, zoals de gegrondheid ervan altijd bewezen is in de ogen van de intuïtie.

Leden van de TS bestuderen deze waarheden, en theosofen trachten ernaar te leven.

Iedereen die bereid is te studeren, tolerant te zijn, naar het hoogste te streven en volhardend te werken, is welkom als lid.

Het is aan elk lid zelf om een ware theosoof te worden.

De missie van de Theosophical Society (Adyar) is:

Het dienen van de mensheid door het ontwikkelen en verwerkelijken van een zich steeds verdiepend inzicht in de eenheid van alle leven, de tijdloze wijsheid en spirituele zelf-transformatie.

De doeleinden:

Het vormen van een kern van de universele broederschap der mensheid zonder onderscheid van ras, geloof, geslacht, kaste of huidskleur.

Het aanmoedigen van de vergelijkende studie van godsdienst, wijsbegeerte en wetenschap.

Het onderzoeken van onverklaarde natuurwetten en van de vermogens die in de mens latent aanwezig zijn.

Wilt u deze THEOSOFIA digitaal bekijken?

Scan de QR code hiernaast of ga naar:

www.theosofie.nl/tijdschrift-t/editie-2025/maart-2025

